

DRUGA KNJIGA O KRALJEVIMA

Sadržinski je povezana s Prvom knjigom o kraljevima. Ona nastavlja pripovijest o Israilu pod njegovom monarhijom. Knjiga započinje s kratkotrajnim razdobljem vladavine Ahazije, kralja Israilova. Potom se sadržaj knjige bavi prorocima koji se protive otpadničkim kraljevima iz sjevernoga kraljevstva Israil, što je primjetno i u sadržaju Prve knjige o kraljevima (12:25–13:34), čije su dinastije brzo propadale jedna za drugom usljed osude Božije koja je padala na njih. Ova knjiga također pripovijeda o otpadništvu i nekih kraljeva iz južnoga kraljevstva Jehude. Izuzetak čine pravedni kraljevi Hezekija i Jošija, koji je reformirao Israilovo bogoštovlje i podlagao se Bogu. No, prečesti prijestupi, otpadništva i idolopoklonstvo israilskih kraljeva u konačnici su izazvali takvu Božiju srdžbu da je propalo i južno kraljevstvo Jehuda, Jerusalem je osvojen, a Asirci su odveli Israilce u babilonsko sužanjstvo 586. god. pr. n. e. Sadržaj Druge knjige o kraljevima završava se navještenjem budućnosti davidovske loze koja je visila o tankom koncu izmještenog jehudinskog vladaoča koji sjedi na stolcu babilonskoga kralja.

Susret Ahazijinih glasnika s Ilijom

1 Poslije Ahabove¹ smrti Moab se pobuni protiv Israila. (2) I pade Ahazija² kroz rešetku na svojoj gornjoj odaji u Samariji te se povrijedi. Zato on posla glasnike i reče im: "Idite, upitajte Baal-Zebuba, boga ekronskoga, hoću li ja ozdraviti od bolesti ove."

(3) Ali anđeo Jahvin reče Tišbijcu Iliji: "Ustani, idi gore u susret glasnicima kralja samarijskoga pa im reci: Je li to zato što nema Boga u Israilu, pa idete pitati Baal-Zebuba, boga ekronskoga? (4) I zato Jahve ovako veli: 'Nećeš sići s postelje na koju si se popeo, nego ćeš sigurno umrijeti.'" Tad Ilija ode.

(5) Kad se glasnici vratiše k Ahaziji, on ih upita: "Zašto ste se vratili?"

(6) Oni mu rekoše: "Neki nam čovjek dođe u susret i reče nam: Idite, vratite se kralju koji vas je poslao pa mu recite: Ovako veli Jahve: 'Je li to zato što nema Boga u Israilu, pa ti šalješ da pitaju Baal-Zebuba, boga ekronskoga? Zato nećeš sići s postelje na koju si se popeo, nego ćeš sigurno umrijeti.'" (7) On ih upita: "Kakav je bio taj čovjek koji vam je došao u susret i rekao vam riječi te?"

(8) Oni mu odgovoriše: "Čovjek kosmat s kožnim pojasom svezanim oko bedara." A on reče: "To je Tišbijac Ilija."

(9) Onda mu Ahazija posla zapovjednika pedesetine s pedesetericom njegovom. I otiđe on gore k

Iliji, i gle, ovaj sjedaše na vrhu brda. "O čovječe Božiji", reče mu on, "kralj veli: 'Sidi!'"

(10) Ilija odgovori zapovjedniku pedesetine: "Ako sam ja čovjek Božiji, neka se spusti vatra s neba pa neka proguta tebe i pedesetericu tvoju." Tad se vatra s neba spusti i proguta njega i pedesetericu njegovu.

(11) Onda mu Ahazija opet posla drugog zapovjednika pedesetine s pedesetericom njegovom. I taj mu reče: "O čovječe Božiji, ovako veli kralj: 'Odmah sidi!'"

(12) Ilija im odgovori: "Ako sam ja čovjek Božiji, neka se vatra s neba spusti pa neka proguta tebe i pedesetericu tvoju." Tad se vatra Božija s neba spusti i pruguta njega i pedesetericu njegovu.

(13) Onda Ahazija posla i trećeg zapovjednika s pedesetericom njegovom. Kad se treći zapovjednik pedesetine pope, dođe i pade na koljena pred Ilijom pa ga zamoli i reče: "O čovječe Božiji, molim te neka život moj i život ove pedeseterice sluga tvojih bude dragocjen u očima tvojim. (14) Eto, vatra se spustila s neba i progutala prvu dvojicu zapovjednika pedesetine s pedesetericom njihovom, ali neka sad život moj dragocjen bude u očima tvojim."

(15) Anđeo Jahvin reče Iliji: "Sidi s njim; ne boj ga se." Tako on ustade i s njim siđe kralju, (16) pa mu reče: "Ovako veli Jahve: Zato što si slao glasnike da pitaju Baal-Zebuba, boga ekronskoga – zar nema Boga u Israilu da se pita za riječ njegovu? – nećeš sići s postelje na koju si se popeo, nego ćeš sigurno umrijeti."

¹ Israilski kralj.

² Sin Ahabov i nasljednik na prijestolju.

Joram kraljuje nad Israilom

(17) Tako Ahazija umrije po riječi Jahvinoj koju je progovorio Ilija. I kako Ahazija ne imađaše sinova, na njegovo kraljevsko mjesto zasjede Joram³, druge godine vladavine Jehorama, sina Jehošafata, kralja jehudinskoga. (18) A ostala djela Ahazijina što ih je činio – zar ona nisu zapisana u Knjizi zapisa kraljeva Israilovih?

Ilijino uzdignuće na nebo

2 Desi se, kad je Jahve trebao u vihoru uznijeti Iliju na nebo, da Ilija s Elizejom ode iz Gilgala.

(2) Ilija reče Elizeju: "Ostani ovdje, molim te, jer me Jahve šalje do Betela."

Ali Elizej reče: "Tako mi Jahve živoga i tako mi života tvoga, ja te ostaviti neću." Tako oni siđoše u Betel.

(3) Onda proročka zajednica što bješe u Betelu iziđe Elizeju i reče mu: "Znadeš li ti da će Jahve danas uzeti gospodara tvoga iznad glave tvoje?"

A on reče: "Da, znam; tiho!"

(4) Ilija mu reče: "Elizeju, molim te ostani ovdje, jer me Jahve šalje u Jerihon."

Ali Elizej reče: "Tako mi Jahve živoga i tako mi života tvoga, ja te ostaviti neću." Tako oni dođoše u Jerihon.

(5) Proročka zajednica što bješe u Jerihonu priđe Elizeju i reče mu: "Znadeš li ti da će Jahve danas uzeti gospodara tvoga iznad glave tvoje?"

A on reče: "Da, znam; tiho!"

(6) Onda mu Ilija reče: "Molim te ostani ovdje, jer me Jahve šalje do Jordana."

A on reče: "Tako mi Jahve živoga i tako mi života tvoga, ja te ostaviti neću." Tako njih dvojica pođoše dalje.

(7) I otiđe njih pedeset iz proročke zajednice te stade u daljini prema njima dok su njih dvojica stajala pokraj Jordana. (8) Ilija uze ogrtač svoj i smota ga te udari njime po vodi, a voda se razdijeli tamo i amo, te njih dvojica prijeđoše po suhu.

(9) Kad prijeđoše, Ilija reče Elizeju: "Traži šta da učinim za te prije nego što od tebe uzet budem."

A Elizej reče: "Neka dvostruki dio duha tvoga na meni bude."⁴

(10) On reče: "Tražio si nešto teško: ako me budeš vidio kad od tebe uzet budem, bit će ti tako, a ako ne budeš, neće ti biti."

(11) Dok su oni išli i razgovarali, pojavise se vatrena kola i vatreni konji koji njih dvojicu razdvojiše. I uzide Ilija na nebo u vihoru. (12) Elizej to vidje i povika: "Oče moj, oče moj⁵, kola Israilova i konjanici njegovi!" I više ga ne vidje. Onda uze haljine svoje i razdera ih nadvoje. (13) Uze i ogrtač koji bješe pao s Ilije te se vrati i stade pokraj obale Jordana. (14) Uze ogrtač Ilijin koji bješe pao s njega te njime udari po vodi i reče: "Gdje je Jahve, Bog Ilijin?" I kad udari po vodi, ona se razdijeli tamo i amo, te Elizej prijeđe.

Elizej nasljeđuje Iliju

(15) A kad ga vidje proročka zajednica iz Jerihona koja stajaše prema njemu, reče: "Duh Ilijin počiva na Elizeju." I dođe mu u susret te mu se do zemlje pokloni. (16) Reče mu: "Gle, sa slugama je tvojim pedeset snažnih ljudi, pa te molimo neka idu i traže gospodara tvoga; možda ga je Duh Jahvin podigao i bacio na neku goru ili u dolinu neku."

A on reče: "Ne šaljite ih."

(17) Ali kako ga oni nagovarahu dok se on ne unezgodi, on reče: "Pošaljite ih." I poslaše pedeset ljudi: tražili su tri dana, ali ga nisu našli. (18) Vratiliše se Elizeju dok je on boravio u Jerihonu, a on im reče: "Zar vam nisam rekao: 'Ne idite?'"

(19) Onda ljudi iz grada rekoše Elizeju: "Evo, grad je ovaj sad u lijepom stanju, kao što gospodar naš vidi, ali je voda loša pa je zemlja neoplodna."

(20) On reče: "Donesite mi novu zdjelu i naspite soli u nju." I oni mu je donesoše. (21) On iziđe na izvor i baci soli u nj pa reče: "Ovakovo veli Jahve: Izliječio sam ovu vodu; odatle više neće biti smrti ni neplodnosti." (22) Tako je ta voda i dan-danas zdrava, prema riječi što ju je Elizej progovorio.

(23) Onda se on odande popeo u Betel. I dok je išao putem, dječaci iziđoše iz grada i rugahu mu se govoreći: "Idi gore, ćelo; idi gore, ćelo!" (24) Kad se obazre i ugleda ih, on ih prokle u Jahvino ime. Tad iz šume iziđoše dvije medvjedice i rastrgaše četrdeset i dvoje djece. (25) Odatle on otiđe na goru Karmel, a odande se vrati u Samariju.

Pobuna Moabaca

3 Osamnaeste godine vladavine Jehošafata, kralja jehudinskoga, došao je za kralja nad Israilom u Samariji Joram, sin Ahabov, i vladao je dva-

³ Joram je bio mlađi brat Ahazije.

⁴ Prema Ponovljenom zakonu, prvjencu je pripadalo dvostruko od naslijeđa.

⁵ Tako su iz počasti zvali Iliju.

naest godina. (2) Činio je zlo u očima Jahvinim, ali ne kao otac njegov i majka njegova; jer je on uklonio sveti stup Baalov koji je bio načinio otac njegov. (3) No prijanjao je uz grijeh Nebatova sina Jarobama na koje je on navodio Israila; nije ih ostavljao.

(4) A moapski kralj Meša držao je ovce, i plaćao bi kralju israilskome stotinu hiljada janjaca i vunom od stotine hiljada ovnova. (5) Ali kad je Ahab umro, moapski se kralj pobuni protiv kralja israilskoga. (6) A u to je vrijeme kralj Joram izišao iz Samarije i postrojio sav Israil. (7) Potom je otišao i poručio Jehošafatu, kralju jehudinskom: "Moapski se kralj pobunio protiv mene. Hoćeš li poći sa mnom da se tučemo s Moabom?"

A ovaj odgovori: "Hoću; ja sam kao ti, narod moj kao narod tvoj, konji moji kao konji tvoji."

(8) On upita: "Kojim ćemo putem poći?"

A ovaj odgovori: "Kroz pustinju Edomsku."

(9) Tako kralj israilski pođe s kraljem jehudinskim i kraljem edomskim; sedam su dana kružili, i ne bješe vode za vojsku i za stoku što je za njima išla.

(10) Onda kralj israilski povika: "Teško meni! Ta Jahve je zovnuo ova tri kralja da ih Moapcima u ruke preda."

(11) Ali Jehošafat reče: "Zar ovdje nema proroka Jahvina da preko njega upitamo Jahvu?"

Tad jedan od sluga israilskoga kralja odgovori i reče: "Ovdje je Elizej, sin Šafatov, koji je Iliji vodu na ruke lijevao⁶."

(12) Jehošafat reče: "U njega je riječ Jahvina." Tako siđoše k njemu kralj israilski i Jehošafat i kralj edomski.

(13) I reče Elizej kralju israilskome: "Šta ja imam s tobom? Idi prorocima oca svoga i prorocima majke svoje."

A israilski mu kralj reče: "Ne, jer Jahve je pozvao ova tri kralja da ih Moapcima u ruke preda."

(14) Elizej reče: "Tako mi živoga Jahve nad vojskama, pred kojim ja stojim, da ne cijenim prisustvo Jehošafata, kralja jehudinskoga, ne bih te ni pogledao ni vidio. (15) A sad mi dovedite svirača."

I desi se, dok je svirač svirao, da se ruka Jahvina spusti na Elizeja. (16) On reče: "Ovako veli Jahve: 'Ispunite ovu dolinu járcima.' (17) Jer ovako veli Jahve: 'Nećete vidjeti vjetra niti ćete kiše vidjeti, a ova će se dolina vodom ispuniti, pa ćete vi piti, i vi i goveda vaša i ostala stoka vaša. (18) To je lahko

u očima Jahvinim; a on će vam i Moapce u ruke predati. (19) Tad ćete vi na sve gradove utvrđene i sve gradove izabrane udariti, i sva ćete zdrava stabla oboriti i sve izvore zatrpati, i svaki ćete dobar komad zemlje kamenjem uništiti.'" (20) I desi se ujutro, oko vremena kad se prinosi žrtva, da, eto, dođe voda putem edomskim i preplavi zemlju.

(21) Čuše Moapci da su kraljevi došli da se tuku s njima. I svi ljudi, mladi i stari, koji bijahu sposobni nositi oružje bili su sazvani i stajali su na granici. (22) Ujutro poraniše, i zasja na vodi sunce, a Moapcima se voda pred njima učini crvenom kao krv. (23) Tad oni rekoše: "To je krv; zacijelo su se kraljevi potukli te jedni druge pobili. Zato sad, Moabe, na plijen!" (24) Ali kad su stigli do tabora Israilova, Israilci se digoše i udariše po Moapcima, te ovi pobjegoše pred njima, a Israilci uđoše u zemlju, ubijajući Moapce. (25) Tako oni uništiše gradove, i svako baci po jedan kamen na svaki komad dobre zemlje i napuniše je. Tako zatrpaše sve izvore i oboriše sva plodonosna stabla; ostade samo Kir-Harešet⁷, ali njega opkoliše pračkari i tuškoše po njemu.

(26) Kad kralj moapski vidje da je boj suviše žestok za nj, uze sa sobom sedam stotina ljudi s mačem da se probiju do kralja aramejskoga⁸, ali nisu mogli. (27) Onda on uze najstarijega sina svoga koji je trebao vladati na njegovu mjestu te ga prinese kao žrtvu paljenicu na zidu. I silno se preneraziše Israilci, te odoše od njega i vratiše se u zemlju svoju.

Udovicino ulje

4 Jedna od žena nekoga iz proročke zajednice povika Elizeju: "Umro je sluga tvoj, muž moj, a ti znaeš da se sluga tvoj bojao Jahve; sad je došao zajmodavac da mi uzme dvoje djece sebi za robove."

(2) Elizej joj reče: "Šta ja mogu učiniti za te? Reci mi šta imaš u kući?"

A ona reče: "Sluškinja tvoja ništa u kući nema osim vrča ulja."

(3) Tad on reče: "Idi, zaišči sudova od svih susjeda svojih, praznih sudova; ne donosi samo malo.

(4) Onda idi unutra pa zatvori vrata za sobom i

⁷ Moguće je da ovo znači *ostade kamenje Kir-Harešeta*. Kir-Harešet je bio glavni moapski grad.

⁸ Tako je u starolatinskim rukopisima. U hebrejskom tekstu stoji *edomskoga*.

⁶ Fraza u značenju *bio je njegov sluga*.

sinovima svojim, i nalijevaj ulje u sve te sudove, i nastranu stavi pune.”

(5) Tako ona ode od njega i zatvori vrata za sobom i sinovima svojim; oni su joj donosili sudove, a ona ih je nalijevala. (6) Kad se sudovi napuniše, reče ona sinu svome: “Donesi mi još jedan sud.”

Ali joj on reče: “Nema više nijednog suda.” I ulje stade.

(7) Onda ona dođe i ispriča to čovjeku Božijem, a on reče: “Idi, prodaj ulje i izmiri dug svoj, a od onoga što preostane možete živjeti ti i sinovi tvoji.”

Elizej i Šunamka

(8) Dođe dan te Elizej prijeđe do Šunama, gdje bijaše jedna ugledna žena, i ona ga nagovori da jede. Tako je i bilo, kad god bi prolazio, vraćao bi tamo da jede. (9) Ona reče mužu svome: “Evo, sad znam da je ovaj čovjek koji stalno prolazi kraj nas sveti čovjek Božiji. (10) Molim te da mu napravimo oziđanu sobicu na krovu i postavimo mu ondje postelju, sto, stolicu i stalak za svjetiljku, pa kad nam dođe, da može tamo prebivati.”

(11) Dođe Elizej jednoga dana tamo i uđe u gornju sobu i leže ondje. (12) Onda reče slugi svome Gehaziju: “Zovni tu Šunamku.” I kad je ovaj zovnu, ona stade preda nj. (13) On mu reče: “Sad joj kaži: Evo, toliko se brineš za nas; šta ja mogu učiniti za te? Treba li štogod progovoriti za te kralju ili zapovjedniku vojske?”

A ona odgovori: “Ja živim među narodom svojim.”

(14) Onda on reče: “Šta da se onda uradi za nju?”

A Gehazi odgovori: “Eto, ona nema sina, a muž joj je ostario.”

(15) On reče: “Pozovi je.” Ovaj je pozva, a ona stade na vrata. (16) Onda on reče: “Dogodine u ovo doba sina ćeš zagrliti.”

Ali ona reče: “Ne, gospodaru moj, čovječe Božiji, ne laži sluškinji svojoj.”

(17) Ali žena zanese i dogodine u to doba rodi sina, kako joj Elizej bijaše rekao.

Proživljenje Šunamkina sina

(18) Kad je to dijete poraslo, dođe ono jednoga dana ocu svome koji bijaše kod žetelaca, (19) i reče ono ocu svome: “Moja glava! Moja glava!”

A otac njegov reče slugi svome: “Nosi ga njegovoj majci.” (20) Kad ga je ovaj uzeo i odnio majci njegovoj, dječak joj je do podneva sjedio u krilu,

a onda je umro. (21) Ona ode gore, položi ga na krevet čovjeka Božijega pa zatvori vrata za njim i iziđe.

(22) Onda zovnu muža svoga i reče: “Molim te pošalji mi jednoga slugu i magaricu jednu da požurim čovjeku Božijem pa da se vratim.”

(23) On upita: “Što ćeš mu ići danas? Nije ni mlađak ni subota.”

A ona reče: “Bit će dobro.” (24) Potom ona osedla magaricu i reče slugi svome: “Povedi i kreni! Ne usporavaj zbog mene, osim ako ti ja ne kažem.”

(25) Tako ona ode i dođe čovjeku Božijem na goru Karmel.

Kad je ugleda u daljini, čovjek Božiji reče slugi svome Gehaziju: “Evo one Šunamke! (26) Molim te trči sad pred nju pa je upitaj: Jesi li dobro? Je li ti muž dobro? Je li ti dijete dobro?”

A ona reče: “Dobro smo.”

(27) Kad je došla čovjeku Božijem na brdo, uhvati se za noge njegove. I priđe Gehazi da je odgurne, ali čovjek Božiji reče: “Pusti je, jer joj je duša ogorčena, a Jahve je to od mene sakrio i nije mi rekao.”

(28) Tad ona reče: “Jesam li ja tražila sina od gospodara svoga? Zar nisam rekla: Nemoj me zavaravati?”

(29) On tad reče Gehaziju: “Opaši bedra svoja i uzmi u ruku štap moj pa idi; ako ikoga sretnješ, ne pozdravljaj ga, a ako iko tebe pozdravi, ne odzdravljaj mu; i položi dječaku na lice štap moj.”

(30) Dječakova majka reče: “Tako mi Jahve živoga i tako mi života tvoga, neću te ostaviti.” I on ustade te pođe za njom.

(31) Onda Gehazi ode pred njima i položi štap dječaku na lice, ali ne bješe ni glasa ni odgovora. Zato se on vrati preda nj i reče mu: “Dječak se nije probudio.”

(32) Kad je Elizej ušao u kuću, gle, dječak ležao mrtav na postelji svojoj. (33) I uđe on i zatvori vrata za sobom te se pomoli Jahvi. (34) I ode gore te leže na dijete, stavi usta svoja na usta njegova i oči svoje na oči njegove i ruke svoje na ruke njegove, ispruži se po njemu; i ugrija se tijelo dječakovo. (35) Potom ustade i prohoda po kući tamo-amo pa se pope na postelju i ispruži se po njoj; i dječak kihnu sedam puta i otvori oči.

(36) Elizej zovnu Gehazija i reče: “Zovni onu Šunamku.” I on je zovnu. A kad mu ona dođe, on reče: “Uzmi sina svoga.” (37) Ona uđe te mu pade pred noge i do zemlje se pokloni, i uze svoga sina te iziđe.

Otrovni pirjan

(38) Kad se Elizej vratio u Gilgal, u zemlji vladaše glad. I dok je zajednica proroka sjedila pred njim, on reče slugi svom: "Pristavi veliki lonac i skuhaj pirjana zajednici proročkoj." (39) Tad neko iziđe u polje da nabere zelja i nađe divlju lozu pa nabra s nje pun naramak divljih tikvica te dođe i iskriža ih u lonac s pirjanom, jer ne znadoše kakve su. (40) I usuše ga ljudima da jedu, ali kad su ga počeli jesti, povikaše govoreći: "Čovječe Božiji, u ovom je loncu smrt!" I nisu ga mogli jesti.

(41) Ali on reče: "Donesite sad brašna." I on ga susu u lonac i reče: "Uspite ljudima da jedu." Tad nije bilo ničega štetnog u loncu.

Stotina ljudi se nahrani

(42) I dođe neki čovjek iz Baal-Šališe i donese u torbi čovjeku Božijem hljeb od prvina, dvadeset ječmenih hljebova, i klasove mlada žita. Elizej reče: "Daj ljudima da jedu."

(43) A njegov sluga upita: "Šta, hoću li ovo iznijeti pred stotinu ljudi?"

A on reče: "Podaj to ljudima neka jedu jer ovako veli Jahve: Oni će jesti, i ostat će iza njih."

(44) I on to postavi pred njih, te su oni jeli, a iza njih je i ostalo, prema riječi Jahvinoj.

Naamanovo izlječenje

5 Naaman, vojskovođa kralja aramejskoga, bijaše ugledan kod gospodara svoga, i veoma cijenjen, jer je po njemu Jahve dao pobjedu Aramu. Taj je čovjek bio i hrabar ratnik, ali je bolovao od kožne zaraze. (2) A Aramejci bijahu izišli u četama i zarobili jednu mladu djevojku iz zemlje israilske; i ona je služila ženi Naamanovoj. (3) Reče ona gospodarici svojoj: "Kad bi samo gospodar moj otišao proroku u Samariji; on bi ga tad izliječio od gube."

(4) Naaman uđe gospodaru svome i reče: "Tako je i tako rekla djevojka iz zemlje israilske."

(5) Aramejski kralj tad reče: "Idi sad, a ja ću poslati pismo kralju israillskome." I ode Naaman, ponijevši deset talenata srebra i šest hiljada šekela zlata i deset presvlaka.

(6) Donio je pismo kralju israillskome u kome je stajalo: "S ovim ti pismom, evo, šaljem slugu svoga Naamana da ga izliječiš od gube."

(7) Kad kralj israillski pročita pismo, on podera odjeću svoju i reče: "Jesam li ja Bog da usmrćujem

i oživljavam, pa da mi ovaj čovjek poručuje da izliječim čovjeka od gube? Gledajte sad i vidite kako on pokušava zametnuti kavgu sa mnom!"

(8) Desi se, kad Elizej, čovjek Božiji, ču da je kralj israillski poderao odjeću svoju, da on poruči kralju: "Zašto si poderao odjeću svoju? Neka mi sad dođe, i znat će da ima prorok u Israilu." (9) Tako Naaman stiže s konjima svojim i kolima svojim pa stade na vrata Elizejeve kuće. (10) Elizej mu poruči po glasniku i reče: "Idi i okupaj se sedam puta u Jordanu, pa će ti tijelo ozdraviti i bit ćeš čist."

(11) Ali Naaman ode bijesan i reče: "Eto, pomislih: 'On će mi zacijelo izići i zazvati ime Jahve, Boga svoga, zamahati rukom iznad bolesnog mjesta i izliječiti zarazu.'" (12) Nisu li Abana i Parpar, rijeke u Damasku, bolje od svih voda israillskih? Zar se ne bih mogao u njima oprati i biti čist?" Zato se okrenu i ode srdit.

(13) Tad mu sluge njegove priđoše te mu progovoriše i rekoše: "Da ti je, oče moj, prorok rekao da učiniš nešto veliko, zar ti to ne bi učinio, a nekmo-li kad ti kaže: 'Operi se i budi čist?'" (14) Tako on siđe i umoči se sedam puta u Jordan, prema riječi čovjeka Božijega, i tijelo mu ozdravi te posta kao tijelo u malog djeteta, i on posta čist.

(15) Kad se vratio čovjeku Božijem s pratnjom svojom, i došao pa stao preda nj, on reče: "Evo, ja sad znam da nema Boga na svoj zemlji osim u Israilu; zato te sad molim da uzmeš dar od sluge svoga."

(16) Ali Elizej reče: "Tako mi Jahve živoga, pred kojim stojim, neću uzeti ništa." I ovaj ga nagovaravši da uzme, ali on ne htjede.

(17) Naaman reče: "Ako nećeš, molim te neka se slugi tvome barem dade onoliko zemlje koliko dvije mazge ponijeti mogu, jer sluga tvoj više neće prinositi žrtve paljenice niti će prinositi druge žrtve drugim bogovima nego samo Jahvi." (18) Ali neka Jahve oprosti ovo slugi tvome: kad gospodar moj uđe u hram Rimonov da se ondje klanja i nasloni se na ruku moju, te se ja poklonim u hramu Rimonovu – kad se poklonim u hramu Rimonovu, neka to Jahve oprosti slugi tvome."

(19) On mu reče: "Idi u miru."

I kad se udalji Naaman i proputova neko vrijeme, (20) Gehazi, sluga čovjeka Božijeg Elizeja, pomisli: "Eto, gospodar je moj pošteđio ovog Aramejca

⁹ Vjerovalo se da se Jahve mora obožavati na israillskoj zemlji, pa makar ona bila prenesena u neki drugi kraj.

Naamana ne primivši iz ruku njegovih ono što je donio. Tako mi Jahve živoga, potrčat ću za njim i uzeti nešto od njega.”

(21) Tako Gehazi pojuri za Naamanom. Kad Naaman vidje da neko trči za njim, siđe s kola preda nj i upita: “Je li sve uredu?”

(22) “Sve je uredu”, odgovori Gehazi. “Gospodar me je moj poslao da kažem: ‘Evo, baš su mi sad iz brda Efrajimovih došla dvojica mladića od zajednice proročke. Molim te podaj im talenat srebra i dvije presvlače.’”

(23) Naaman reče: “Slobodno uzmi dva talenta.” I navaljivao je na nj da ih uzme, te je zavezao dva talenta srebra u dvije kese zajedno s dvije presvlače pa ih dao dvojici sluga njegovih; i oni to ponijеше pred njim. (24) Kad dođe na Ofel¹⁰, Gehazi uze stvari slugama iz ruku i pohrani ih u kući pa otpusti ljude, te oni odoše. (25) Onda uđe i stade pred gospodara svoga. A Elizej ga upita: “Gehazi, gdje si bio?” On odgovori: “Tvoj sluga nikamo nije išao.”

(26) Onda mu on reče: “Zar nije duh moj bio s tobom kad je taj čovjek sišao s kola preda te? Je li vrijeme da se primaju novci i da se primaju haljine i maslinici i vinogradi i bravi i volovi i sluge i sluškinje? (27) Zato će se Naamanova zaraza prilijepiti za te i potomke tvoje zauvijek.” I Gehazi se udalji od njega zaražen, bijel kao snijeg.

Čudo sa sjekirom

6 Reče proročka zajednica Elizeju: “Gle, mjesto nam je kod tebe, gdje živimo, pretijesno. (2) Daj da odemo do Jordana, pa da svako od nas odande uzme po brvno te da napravimo ondje sebi mjesto za život.”

“Idite”, reče on.

(3) Onda neko reče: “Hoćeš li, molimo te, poći sa slugama svojim.”

A on odgovori: “Poći ću.”

(4) Tako on ode s njima; i kad dođoše do Jordana, počеше sjeći drva. (5) Ali dok je jedan sjekao brvno, spade mu sjekira i pade u vodu, te on povika: “Teško meni, gospodaru moj! Bila je posuđena.”¹¹

(6) Tad čovjek Božiji upita: “Gdje je pala?” I kad mu ovaj pokaza mjesto, on odsiječe štap te ga baci tamo i učini da gvožđe ispliva. (7) “Izvadi je”, reče on. I ovaj pruži ruku te je uze.

Aramejska zavjera protiv Elizeja

(8) A kralj aramejski bio je u ratu s Israilom; i posavjetova se on sa slugama svojim i reče: “Na tom će i tom mjestu biti tabor moj.”

(9) Čovjek Božiji poruči kralju israilskome: “Čuvaj se da ne prođeš kraj tog mjesta jer Aramejci tamo silaze.” (10) Israilski kralj posla ljude na mjesto o kojem mu je čovjek Božiji govorio; tako ga je on više od jedanput ili dva puta upozorio da se pričuva odatle.

(11) Razjari se zbog toga srcem kralj aramejski te zovnu sluge svoje i reče im: “Hoćete li mi reći ko je od nas za kralja israilskoga?”

(12) “Niko, gospodaru moj kralju”, reče jedan od sluga, “nego Elizej, prorok u Israilu, prenosi kralju israilskome riječi što ih ti kazuješ u sobi svojoj spavaćoj.”

(13) Tad on reče: “Idite i vidite gdje je, da pošaljem da ga uhvate.”

I dojaviše mu: “Eno ga u Dotanu.” (14) On posla tamo konje i kola i silnu vojsku, i oni stigoše noću i opkoliše grad.

(15) Kad sluga čovjeka Božijega porani i iziđe, gle, vojska s konjima i kolima bješe opkolila grad. I reče mu sluga njegov: “Teško nama, gospodaru moj! Šta ćemo?”

(16) A on reče: “Ne boj se, jer više je onih koji su s nama nego onih koji su s njima.” (17) I Elizej se pomoli i reče: “Molim ti se, o Jahve, otvori mu oči da vidi.” I Jahve slugi otvori oči, te je vidio – i gle: gora bješe puna konja i kola vatrenih svuda oko Elizeja.

(18) Kad Aramejci siđoše prema njemu, Elizej se pomoli Jahvi i reče: “Udari, molim ti se, sljepilom po narodu ovom.” I on udari po njima sljepilom po riječi Elizejevoj. (19) Onda im Elizej reče: “Ovo nije ni put ni grad; pođite za mnom, pa ću vas odvesti čovjeku kojeg tražite.” I odvede ih u Samariju. (20) Kad su došli u Samariju, Elizej reče: “Jahve, otvori im oči da vide.” I Jahve im otvori oči, pa su vidjeli – i gle: bili su usred Samarije.

(21) Onda kralj israilski, kad ih ugleda, reče Elizeju: “Oče moj, hoću li ih pobiti? Hoću li ih pobiti?”

(22) “Ne ubijaj ih”, odgovori on. “Zar bi ubio one koje si zarobio mačem svojim i lukom svojim? Iznesi pred njih hljeba i vode da jedu i piju pa da se vrate gospodaru svome.” (23) Tako im on priredi veliku gozbu; a kad su se najeli i napili, on ih otpusti da idu, te se oni vratiše gospodaru svome.

¹⁰ Ofel – vjerovatno samarijska utvrda, gdje je stolovao Elizej.

¹¹ Željezo je u to doba bilo vrlo skupocjeno.

I aramejske družine pljačkaša nisu više ulazile u zemlju israilsku.

Opsada Samarije

(24) Desi se poslije toga da aramejski kralj Ben-Hadad okupi svu vojsku svoju pa ode gore i opsjede Samariju. (25) U Samariji je zavladao velika glad; i držali su je tako pod opsadom dok magarca glava nije bila osamdeset šekela¹² srebra, a četvrtina kaba¹³ golubijeg đubreta¹⁴ pet šekela¹⁵ srebra.

(26) Dok je kralj prolazio zidinama, neka mu žena viknu: "Pomagaj, gospodaru moj, kralju!"

(27) "Neka ti Jahve pomogne", reče on, "odakle ću ti ja pomoći? – S gumna ili iz tijeska vinskoga?" (28) I još joj kralj reče: "Šta ti je?"

A ona odgovori: "Ova mi je žena rekla: 'Daj sina svoga da ga danas pojedemo, a sutra ćemo pojesti sina moga.' (29) Tako smo skuhale sina moga i pojele ga; a sutradan joj rekoh ja: 'Daj sina svoga da ga pojedemo, ali ona bijaše sakrila sina svoga.' (30) Kad kralj ču riječi žene te, on podera haljine svoje, i dok je prolazio zidinama, narod je gledao – i gle: na njemu je ispod bila kostijet. (31) Onda on reče: "Bog meni učinio tako i još gore ako Elizeju, sinu Šafatovu, danas ostane glava na ramenima!"

(32) Elizej je sjedio u kući svojoj, a s njim sjedahu starješine. I kralj ispred sebe odasla čovjeka; ali prije nego što mu glasnik dođe, Elizej reče starješinama: "Vidite li onog ubojicu kako šalje nekoga da mi skinje glavu? Gledajte, kad glasnik dođe, zatvorite vrata i držite ih zatvorenim pred njim. Zar se ne čuju koraci gospodara njegova za njim?" (33) Dok je on još razgovarao s njima, gle, siđe mu glasnik i [kralj] reče: "Evo, ovo je zlo od Jahve; zašto bih više čekao Jahvu?"

(33) Dok je on još razgovarao s njima, gle, siđe mu glasnik i [kralj] reče: "Evo, ovo je zlo od Jahve; zašto bih više čekao Jahvu?"

7 Elizej tad reče: "Čuj riječ Jahvinu; ovako veli Jahve: 'Sutra, nekad u ovo doba, na kapiji samarijskoj mjera¹⁶ će se dobrog brašna prodavati za jedan šekel¹⁷ i dvije mjere ječma za jedan šekel.'"

¹² To je oko 920 grama.

¹³ To je oko 0,3 litra.

¹⁴ Nije jasno zašto se spominje golubije đubre. Moguće da je to bio naziv za neku zrnastu hranu, ili da se to đubre koristilo kao gorivo.

¹⁵ To je oko 57,5 grama.

¹⁶ U hebrejskome *sea* – 7,5 litara.

¹⁷ To je 11,5 grama.

(2) Kraljevski časnik o čiju se ruku kralj oslanjao odgovori čovjeku Božijem i reče: "Gle, ako bi Jahve otvorio ustave nebeske, bi li to moglo biti?"

Elizej tad reče: "Eto, vlastitim ćeš očima vidjeti, ali nećeš jesti."

Povlačenje Aramejaca

(3) A na kapiji gradskoj bijahu četverica s kožnom zarazom; i oni rekoše jedan drugome: "Zašto da sjedimo ovdje dok ne umremo? (4) Ako kažemo: 'Ući ćemo u grad, glad je u gradu, te ćemo tamo umrijeti; a i ako ovdje budemo sjedili, opet ćemo umrijeti. Hajdemo zato sad u tabor aramejski. Ako nas poštede, živjet ćemo, a ako nas ubiju, samo ćemo umrijeti.'"

(5) Ustali su u sumrak da idu u tabor aramejski; kad su stigli do ruba tabora aramejskog – gle, nikoga nije bilo. (6) Jer Gospod je učinio da aramejska vojska čuje buku kola i hrzanje konja i buku vojske silne, pa su jedni drugima govorili: "Evo, israilski je kralj unajmio protiv nas kraljeve hititske i kraljeve egipatske da navale na nas." (7) Zato se digoše i pobjegoše u sumrak, ostavivši čadore svoje i konje svoje i magarce svoje, tabor onakav kakav je bio, i utekoše da spase živu glavu. (8) Kad su oni zaraženi došli na rub tabora, udoše u jedan čador te jedoše i piše, i odniješe odande srebro i zlato i haljine, pa odoše i to sakriše; onda se vratiše pa udoše u drugi čador i iz njega nešto uzeše pa odoše i to sakriše.

(9) Onda rekoše jedan drugome: "Ne činimo pravo. Ovo je dan dobrih vijesti, a mi šutimo; ako budemo čekali do jutra, stići će nas kazna. Hajdemo zato sad i dojavimo ovo dvoru kraljevskom." (10) Tako oni dođoše i zovnuše stražare na kapiji gradskoj te im rekoše: "Otišli smo u tabor aramejski, i gle, nikoga ne bješe tamo, ni glasa ljudskoga, samo konji privezani i magarci privezani, i čadori onakvi kakvi jesu."

(11) Stražari na kapiji povikaše i dojaviše to dvoru kraljevskome. (12) Onda kralj ustade noću i reče dvoranima svojim: "Sad ću vam kazati šta su nam učinili Aramejci. Oni znaju da smo mi gladni; zato su otišli iz tabora da se sakriju u polju, misleći: 'Kad iziđu iz grada, mi ćemo ih žive pohvatati i u grad ući.'"

(13) Jedan njegov dvoranin reče: "Daj neka nekoliko ljudi uzme pet konja od onih koji su preostali u gradu. Gle, s njima će svakako biti kao sa svim

mnoštvom israelskim koje je u njemu ostalo; zato ih pošaljimo da vidimo šta će se zbiti.”

(14) Zato oni uzeše dvojica kola s konjima, i kralj ih poslao za aramejskom vojskom i reče: “Idite i izvidite.”

(15) Išli su za njima do Jordana, i gle, sav je put bio pun haljina i opreme koje su Aramejci pobacali u žurbi svojoj. Potom se glasnici vratiše i izvijestije kralja. (16) Izide narod te opljačka tabor aramejski. Tada se mjera dobrog brašna prodavala za jedan šekel i dvije mjere ječma za jedan šekel, prema riječi Jahvinoj.

(17) Kralj zaduži onog kraljevskog časnika o čiju se ruku oslanjao za nadzor nad kapijom, ali ga narod na kapiji pregazi te on umrije, baš onako kako bijaše rekao čovjek Božiji, koji je govorio kad mu je kralj sišao. (18) Dogodilo se baš onako kako je čovjek Božiji rekao kralju: “Dvije mjere ječma za jedan šekel i mjera dobrog brašna za jedan šekel prodavat će se sutra, nekad u ovo doba, na kapiji samarijskoj.” (19) Tad kraljevski časnik odgovori čovjeku Božijem i reče: “Gle, ako bi Jahve otvorio ustave nebeske, bi li to moglo biti?” A on reče: “Eto, vlastitim ćeš očima vidjeti, ali nećeš jesti.” (20) I tako mu je i bilo, jer ga je narod izgazio na kapiji te je umro.

Kralj Joram Šunamki vraća zemlju

8 Progovori Elizej onoj ženi što joj je oživio sina i reče: “Ustani i idi s ukućanima svojim pa se privremeno nastani gdje god možeš, jer Jahve je odredio glad, i ona će pritisnuti zemlju sedam godina.” (2) I žena se diže te učini onako kako reče čovjek Božiji, i ode ona s ukućanima svojim te se nastani u zemlji filistinskoj za sedam godina.

(3) Na kraju sedme godine žena se vrati iz zemlje filistinske i ode kralju da ga moli za kuću svoju i za polje svoje. (4) A kralj razgovaraše s Gehazijem, slugom čovjeka Božijega, te reče: “Molim te pričaj mi o svim djelima velikim što ih je učinio Elizej.” (5) Dok je ovaj pričao kralju kako je Elizej oživio mrtvacu, gle, žena što joj je on oživio sina dođe da zamoli kralja za kuću svoju i polje svoje.

“Gospodaru moj, kralju”, reče Gehazi, “evo one žene i sina njezina što ga je Elizej oživio.”

(6) Kralj upita ženu za to, i ona mu ispriča. I kralj joj odredi jednog časnika te mu reče: “Vrati sve što je bilo njezino i sav prihod s polja od onoga dana kad je otišla iz zemlje do sada.”

Elizej navješćuje zlo od Hazaela

(7) Onda Elizej ode u Damask. I razboli se aramejski kralj Ben-Hadad, i rekoše mu: “Čovjek je Božiji došao ovamo.”

(8) “Uzmi dar”, reče kralj Hazaelu¹⁸, “pa idi pred čovjeka Božijega te se preko njega raspitaj kod Jahve hoću li se ja izliječiti od bolesti ove.”

(9) Tako Hazael ode u susret Elizeju, ponijevši dar – najbolje u Damasku, koliko se moglo natovariti na četrdeset deva; i dođe on te stade preda nj i reče: “Tvoj me je sin, aramejski kralj Ben-Hadad, tebi poslao da pitam hoće li se izliječiti od bolesti one.”

(10) Tad mu Elizej reče: “Idi, kaži mu: ‘Ozdravit ćeš sigurno’, ali je Jahve meni pokazao da će on zacijelo umrijeti.” (11) I gledaše on u njega neprestano dok mu ne bi neugodno, i čovjek Božiji zaplaka.

(12) “Zašto plače gospodar moj?”, upita Hazael.

Tad on odgovori: “Zato što znam kakvo ćeš zlo činiti sinovima Israilovim: utvrde ćeš im zapaliti, mladiće ćeš im mačem poubijati, djecu ćeš im smrskati i žene ćeš im bremenite rasporeti.”

(13) “Ali šta je sluga tvoj” – reče tad Hazael – “pas, da takvo što učini?!”

A Elizej odgovori: “Jahve mi je pokazao da ćeš ti biti kralj aramejski.”

(14) I ode on od Elizeja te se vrati gospodaru svome, koji ga upita: “Šta ti je rekao Elizej?”

A on odgovori: “Rekao mi je da ćeš zacijelo ozdraviti.” (15) A sutradan uze on pokrivač i umoči ga u vodu pa ga prostrije kralju preko lica, te ovaj umrije. I na njegovo kraljevsko mjesto zasjede Hazael.

Jehoram vlada nad Jehudom

(16) I pete godine vladavine Jorama, sina Ahabova, kralja israelskoga, onda kad je Jehošafat bio kralj Jehude, sin jehudinskoga kralja Jehošafata Jehoram postade kralj. (17) Bile su mu trideset i dvije godine kad je postao kralj, a vladao je osam godina u Jerusalemu. (18) On hođaše putem kraljeva israelskih, baš kao i kuća Ahabova, jer se Ahabovom kćeri oženio, i činjaše zlo u očima Jahvinim. (19) Ali Jahve ne htjede uništiti Jehudu zbog sluge svoga Davida, jer mu je on bio obećao da će mu zauvijek dati svjetiljku kroz sinove njegove¹⁹.

¹⁸ Vjerovatno jedan od Ben-Hadadovih prvaka.

¹⁹ Tj. da će potomci njegovi biti na vlasti.

Pobune protiv Jehude

(20) U njegovo se vrijeme Edom pobunio protiv jehudejske vlasti i postavio sebi kralja. (21) Zato je Jehoram prešao u Cair sa svim kolima svojim, i digao se noću te pobio Edomce koji su ga okruživali i zapovjednike kola, ali ljudi pobješkoše u čadore svoje. (22) Tako se Edom do dana današnjega buni protiv Jehude. Onda se u isto vrijeme pobuni i Libna.

(23) Ostala djela Jehoramova i sve što je činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih?

Ahazija nasljeđuje Jehorama u Jehudi

(24) Ode Jehoram na počinak s očevima svojim, i bi pokopan kod očeva svojih u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Ahazija.

(25) Dvanaeste godine vladavine Jorama, sina Ahabova, kralja israiliskoga, poče vladati Ahazija, sin Jehorama, kralj Jehude. (26) Ahaziji je bilo dvadeset i dvije godine kad je postao kralj, a vladao je jednu godinu u Jerusalemu. Majka mu se zvala Atalija i bila je unuka israiliskoga kralja Omrija. (27) On je hodio putevima kuće Ahabove i činio je zlo u očima Jahvinim, kao i kuća Ahabova, jer on bijaše zet kući Ahabovoj.

(28) I pođe on s Ahabovim sinom Joramom u Ramot-Gilead da ratuje protiv aramejskoga kralja Hazaela. Ali Aramejci raniše Jorama. (29) Zato se kralj Joram vrati u Jizreel da se liječi od rana koje mu zadadoše Aramejci u Rami kad se tukao s aramejskim kraljem Hazaelom. Onda Jehoramov sin Ahazija, kralj jehudinski, siđe u Jizreel da obiđe Ahabova sina Jorama, jer ovaj ležашe ozlijeđen.

Jehu vlada nad Israilom

9 Zovnu prorok Elizej jednog od proročke zajednice pa mu reče: "Opaši bedra svoja i uzmi u ruku ovu bocu s uljem pa idi u Ramot-Gilead. (2) Kad tamo dođeš, potraži Jehua, sina Jehošafata, sina Nimšijeva, i otiđi k njemu, pa neka on ustane od braće svoje²⁰, a ti ga u sobu unutarnju uvedi. (3) Onda uzmi bocu ulja pa mu ga izlij na glavu i reci: Ovako veli Jahve: 'Pomazujem te za kralja nad Israilom.' Onda otvori vrata pa bježi, i ne čekaj."

(4) Tako mladić, sluga prorokov, ode u Ramot-Gilead. (5) Kad je stigao, vojskovođe sjedahu, a on reče: "Nosim ti vijest, zapovjedniče."

Tad Jehu reče: "Kojemu od nas?"

A on odgovori: "Tebi, zapovjedniče."

(6) Jehu ustade i uđe u kuću, a ovaj mu izli ulje na glavu i reče mu: "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: Pomazujem te za kralja nad narodom Jahvinim, nad Israilom. (7) Ti ćeš udariti na kuću Ahaba, gospodara svoga, da ja osvetim krv sluga svojih, proroka, i krv svih sluga Jahvinih što je na rukama Izebelinim. (8) Jer sva će kuća Ahabova izginuti, i od Ahaba ću ja svako što uza zid mokri u Israilu odsjeći, bilo ono rob ili slobodno. (9) Učinit ću kuću Ahabovu da bude kao kuća Jarobama, sina Nebatova, i kao kuća Baaše, sina Ahijina. (10) Izebelu će pojesti psi u kraju jizreelskom, i niko je neće pokopati." Onda otvori vrata i pobježe.

(11) I Jehu iziđe slugama gospodara svoga, a jedan ga upita: "Je li sve uredu? Što ti je ovaj luđak dolazio?"

A on im odgovori: "Vi znate čovjeka tog i priču njegovu."

(12) "Nije istina", rekoše oni, "reci nam."

A on reče: "Tako mi je i tako rekao: 'Ovako veli Jahve: Pomazujem te za kralja nad Israilom.'"

(13) Oni tad pohitaše i svi uzeše haljine svoje pa ih prostriješe poda nj po vrhu stepenica te zapuhaše u trube i povikaše: "Jehu je kralj!"

Ubojstvo Jorama i Ahazije

(14) Tako Jehu, sin Jehošafata, sina Nimšijeva, skova zavjeru protiv Jorama. A Joram je sa svim Israilom branio Ramot-Gilead od aramejskoga kralja Hazaela, (15) ali se kralj Joram bio vratio u Jizreel da mu vidaju rane koje mu bijahu zadali Aramejci kad se tukao s aramejskim kraljem Hazaelom. I reče Jehu: "Ako tako mislite, onda ne dajte nikome da pobjegne iz grada pa da ode i ispriča to u Jizreelu." (16) Potom se Jehu pope na kola i ode u Jizreel, jer je ondje ležao Joram. A jehudinski kralj Ahazija bješe sišao da obiđe Jorama.

(17) A stražar stajaše na kuli u Jizreelu te ugleda mnogu družinu Jehuovu kako se primiče i povika: "Vidim družinu mnogu."

A Joram reče: "Uzmi konjanika i pošalji ga pred njih, pa neka on upita: 'Dolazite li u miru?'"

(18) I ode konjanik pred njih te reče: "Ovako veli kralj: 'Dolazite li u miru?'"

²⁰ Tj. drugova svojih.

A Jehu reče: "Šta ti imaš s mirom? Kreni za mnom!" I stražar javi: "Glasnik je stigao k njima, ali se nije vratio."

(19) Potom kralj posla drugog konjanika, koji im dođe i reče: "Ovako veli kralj: 'Dolazite li u miru?'"

A Jehu reče: "Šta ti imaš s mirom? Kreni za mnom!"

(20) Stražar javi: "I on je stigao k njima, ali se nije vratio; a kako voze, to je kao da vozi Jehu, sin Nimšijev, jer on vozi kao mahnit."

(21) Onda Joram reče: "Upregnite kola." I upregnuše mu kola. Kralj israilski Joram i kralj jehudinski Ahazija iziđoše, svaki u kolima svojim, da se sretnu s Jehuom, i nađoše ga na posjedu Nabota Jizreelca. (22) Kad ugleda Jehua, Joram upita: "Dolaziš li u miru, Jehu?"

A ovaj odgovori: "U kakvome miru, dok je toliko razvrata majke tvoje Izebele i čaranja njezinih?"

(23) Joram se okrenu i stade bježati, govoreći Ahaziji: "Izdaja, Ahazija!"

(24) I nategnu Jehu luk svoj iz sve snage i pogodi Jorama među pleća; i strijela mu prođe kroza srce, te on pade u kolima svojim. (25) Tad Jehu reče Bidkaru, časniku svome: "Podigni ga pa ga baci na polje Nabota Jizreelca, jer sjećam se kako smo ja i ti jahali zajedno za njegovim ocem Ahabom kad je Jahve protiv njega izrekao ovo proročanstvo: (26) 'Zacijelo sam jučer vidio krv Nabotovu i krv sinova njegovih, veli Jahve, i ja ću ti vratiti za to na posjedu ovom, veli Jahve. Zato ga sad uzmi pa ga baci na posjed taj, prema riječi Jahvinoj.'

(27) Kad to vidje Ahazija, kralj jehudinski, pobježe putem ka Bet-Haganu. A Jehu krenu za njim u potjeru i reče: "Ubijte i njega!" [I pogodiše ga] u kolima na strmini Gurskoj, koja je u Jibleamu, ali on umače u Megido i ondje umrije. (28) Potom ga sluge njegove odvezoše kolima u Jerusalem i pokopaše ga u grobnicu kod očeva njegovih u gradu Davidovu.

(29) Jedanaeste godine vladavine Jorama, sina Ahabova, Ahazija postade kralj nad Jehudom.

Ubojstvo Izebele

(30) Kad je Jehu došao u Jizreel, Izebela je čula za to, te je namazala oči i nakitila glavu pa je pogledala kroz prozor. (31) Dok je Jehu ulazio na kapiju, ona reče: "Dolaziš li u miru, Zimri²¹, ubojico gospodara svoga?"

(32) Tad on pogleda gore prema prozoru i reče: "Ko je na mojoj strani? Ko?" A dva ili tri evnuha pogledaše dolje u njega. (33) "Bacite je dolje", reče on. I oni je baciše dolje, i krv njezina poprska zid i konje, koji je pregaziše.

(34) Kad je ušao, jeo je i pio, pa reče: "Postarajte se sad za ovu prokletu ženu pa je pokopajte jer je ona kraljeva kći." (35) Oni otiđoše da je pokopaju, ali ne nađoše od nje ništa osim lobanje, stopala i šaka. (36) Zato se vratiše i kazaše to Jehuu, a on reče: "Ovo je riječ Jahvina što ju je on progovorio preko sluge svoga Tišbijca Ilije: 'Na imanju jizreelskom psi će pojesti tijelo Izebelino; (37) i truplo će Izebelino biti kao balega na polju jizreelskom, te se neće moći reći: Ovo je Izebela.'"

Presuda domu Ahabovu

10 A Ahab imao je sedamdeset sinova u Samariji. I napisao Jehu pisma pa ih poslao u Samariju vladarima jizreelskim, starješinama i starateljima djece Ahabove, poručujući: (2) "Sad, kad vam dođe ovo pismo – kako su sinovi gospodara vaših s vama, i kako imate kola i konje i grad utvrđeni i oružje – (3) odaberite najboljega i najvaljanijega od sinova gospodara svoga pa ga posadite na prijestolje oca njegovog, i borite se za kuću gospodara svoga."

(4) Ali oni se silno uplašili i rekoše: "Gle, dva kralja ne mogahu pred njim opstati; kako ćemo onda opstati mi?" (5) I upravitelj dvora, gradski upravitelj, starješine i staratelji djece poručili su Jehuu govoreći: "Mi smo sluge tvoje: sve što nam kažeš mi ćemo učiniti; nikoga nećemo za kralja postavljati; čini što je dobro u očima tvojim."

(6) Potom on njima napisao drugo pismo: "Ako ste na mojoj strani i ako me hoćete poslušati, skinite glave ljudima, sinovima gospodara svoga, pa mi dođite sutra, nekad u ovo doba, u Jizreel."

A sinovi kraljevi, njih sedamdeset, bijahu s velikovima gradskim, koji su ih odgajali. (7) Kad im je stiglo pismo, oni pohvataše sinove kraljeve i pobili ih, svih sedamdeset, i staviše glave njihove u košare pa ih poslaše Jehuu u Jizreel. (8) Kad dođe glasnik i reče mu: "Donijeli su glave sinova kraljevih", on reče: "Ostavite ih do jutra u dvije gomile na kapiji gradskoj."

(9) I iziđe on ujutro pa stade i reče svem narodu: "Vi ste pravedni? Eto, ja sam se urotio protiv gospodara svoga i ubio ga, ali ko pobi sve ove? (10)

²¹ Vidi Kraljevi I, 16:8-20.

Znajte onda da se nijedna riječ Jahvina, što ju je Jahve progovorio o kući Ahabovoj, neće izjaloviti, jer je Jahve učinio ono što je rekao preko sluge svoga Ilije.” (11) Tako Jehu pobi sve koji su ostali iz kuće Ahabove u Jizreelu, i sve njegove velikaše i prijatelje njegove i svećenike njegove, ne ostavivši mu nikoga u životu.

Ubojstva Ahazijinih rođaka

(12) Onda Jehu ustade i pođe u Samariju. Na putu, dok je bio u Bet-Ekedu pastirskom, (13) Jehu sreće rođake jehudinskoga kralja Ahazije i upita ih: “Koste vi?”

A oni odgovoriše: “Mi smo rođaci Ahazijini, a sliši smo da pozdravimo sinove kraljeve i sinove majke kraljice.” (14) “Pohvatajte ih žive”, reče on. I pohvataše ih žive te ih pobiše kod bunara u Bet-Ekedu, četrdeset i dva čovjeka, i nijednog od njih on ne ostavi.

(15) A kad ode odatle, sreće Jehonadaba, sina Rekabova, koji mu je dolazio u susret; i pozdravi ga Jehu i reče mu: “Je li tvoje srce iskreno, kao što je moje srce prema tvome?”

A Jehonadab odgovori: “Jeste.”

“Ako jeste”, reče Jehu, “daj mi ruku.” I on mu dade ruku te ga Jehu uze k sebi na kola. (16) “Pođi sa mnom”, reče Jehu, “i vidi moju revnost prema Jahvi.” I uze ga da se vozi u kolima njegovim. (17) Kad je došao u Samariju, ubijao je sve Ahabove koji bijahu ostali u Samariji dok ih nije zatro, prema riječi što ju je Jahve rekao Iliji.

Ubojstvo Baalovih obožavalaca

(18) Onda Jehu okupi sav narod i reče mu: “Ahab je malo služio Baalu; Jehu će mu mnogo služiti.

(19) Pozovite sad sve proroke Baalove, sve obožavaoce njegove i sve svećenike njegove; neka niko ne izostane jer ja imam veliku žrtvu za Baala; ko god izostane, neće živjeti.” Ali Jehu je radio lukavo, kako bi uništio obožavaoce Baalove. (20) I reče Jehu: “Sazovite svećani zbor Baalu.” I oni ga objaviše. (21) Onda Jehu poslao glasnike širom Israila, i svi obožavaoci Baalovi dođoše, tako da ne ostade nijedan koji ne dođe. I kad uđoše u Baalov hram, hram se Baalov ispuni od jednoga kraja do drugoga. (22) Jehu reče čuvaru haljina: “Iznesi haljine svim obožavaocima Baalovim.” I on im iznese haljine.

(23) Jehu uđe u hram Baalov s Jehonadabom, sinom Rekabovim, i reče obožavaocima Baalovim: “Pogledajte oko i vidite da ovdje s vama nema nijednog od sluga Jahvinih, nego samo obožavaoci Baalovi.” (24) Onda oni uđoše da prinesu žrtve klanice i žrtve paljenice. A Jehu

postavi napolju osamdeset ljudi i reče: “Onaj koji pusti ijednog od ljudi koje vam predajem u ruke da pobjegne platit će životom za život njegov.”

(25) Potom se desi, čim prinese žrtvu paljenicu, da Jehu reče stražarima i časnicima: “Uđite, pobijte ih; neka niko ne iziđe.” I pobiše ih ostricom mača, te ih stražari i časnici izbacije i uđoše u unutarnje svetište u Baalovu hramu. (26) Iznesoše stupove iz Baalova hrama te ih spališe. (27) Porušiše i stup Baalov, i srušiše hram Baalov, i načiniše od njegov zahod do dana današnjega.

(28) Tako Jehu iskorijeni Baala iz Israila. (29) Ali grijeha na koje je Jarobam, sin Nabatov, navodio Israila, Jehu se nije okanio: zlatne teladi u Betelu i Danu. (30) Jahve reče Jehuu: “Zato što si učinio dobro izvršavajući ono što je pravo u očima mojim i što si postupio s kućom Ahabovom sve onako kako je bilo u srcu mome, sinovi će tvoji do četvrtoga koljena sjediti na prijestolju Israilovu.” (31) Ali Jehu nije pazio da hodi po zakonu Jahve, Boga Israilova, svim srcem svojim; on se nije okanio grijeha na koje je Jarobam navodio Israila.

(32) U onim je danima Jahve počeo odsijecati dijelove od Israila, a Hazeel potuče Israilce na svem području njihovu: (33) od Jordana na istok, na svoj zemlji gileadskoj, u kraju Gadovu, Rubenovu i Manašeovu, od Aroera, koji je kraj doline Arnonске, pa do Gileada i Bašana. (34) A ostala djela Jehuova i sve što je činio i sva sila njegova – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih? (35) I Jehu ode na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u Samariji, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jehoahaz. (36) Dvadeset i osam godina Jehu je vladao nad Israilom u Samariji.

Atalija – kraljica jehudinska

11 Kad Atalija, majka Ahazijina, vidje da joj je sin mrtav, ustade i zatrije sve kraljevsko sjeme. (2) Ali Jehošeba, kći kralja Jehorama, sestra Ahazijina, uze Ahazijina sina Joaša, ukravši ga između kraljevih sinova koje su ubijali, i smjesti njega i dojlju njegovu u sobu spavaću. Tako su ga sakrili od Atalije, te nije bio smaknut. (3) On je ostao

sakriven s dojiljom njegovom u kući Jahvinoj šest godina dok je Atalija vladala zemljom.

Jehojada postavlja Joaša na prijestolje Jehude

(4) A sedme godine Jehojada²² posla po zapovjednike stotina Karijaca²³ i stražare, i naredi da mu ih dovedu u kuću Jahvinu. Potom on sklopi savez s njima i zakle ih u Jahvinoj kući, i pokaza im sina kraljevoga. (5) On im zapovjedi govoreći: "Ovo ćete uraditi: trećina vas koji ulazite subotom i čuvate stražu nad kućom kraljevskom – (6) još jedna trećina neka bude kod kapije Surske, a jedna trećina kod kapije iza stražara – neka čuva stražu nad kućom, odbrane radi. (7) Dvije skupine vas – svih koji odlaze s dužnosti subotom – neka također čuvaju stražu nad kućom Jahvinom, kralja radi. (8) Onda okružite kralja, svi s oružjem u ruci, i ko se god primakne redovima vašim neka bude ubijen. Budite uz kralja kad god bude ulazio i izlazio."

(9) Tako zapovjednici stotina učiniše sve onako kako zapovjedi svećenik Jehojada. I svaki je od njih uzeo svoje ljude koji su išli u službu subotom, zajedno s onima koji su trebali izići iz službe subotom, i došao je svećeniku Jehojadi. (10) Potom svećenik dade zapovjednicima stotina koplja i štitove kralja Davida što su bili u kući Jahvinoj. (11) Stražari, svaki s oružjem u ruci, poredaše se od južne do sjeverne strane kuće, blizu žrtvenika i kuće, oko kralja. (12) Onda Jehojada izvede kraljeva sina i, metnuvši mu krunu, dade mu svjedočanstvo²⁴; te proglasiše ga kraljem i pomazaše ga, i pljeskahu i vikahu: "Živio kralj!"

(13) Kad Atalija ču viku stražara i naroda, dođe k narodu u kuću Jahvinu. (14) Pogleda, kad gle, kralj stajaše, prema običaju, kraj stupa, a kod kralja zapovjednici i trubači, i sav se narod zemlje radovao i u trube puhao. Tad Atalija podera haljine svoje i povika: "Izdaja! Izdaja!" (15) A svećenik Jehojada naredi zapovjednicima stotina, koji su bili postavljeni nad vojskom, i reče im: "Izvedite je kroz re-dove, i ko god pođe za njom, pogubite ga mačem." Jer svećenik reče: "Neka ona ne bude pogubljena u kući Jahvinoj." (16) I pograbiše je, pa kad ona stiže

do mjesta gdje konji ulaze u dvor kraljevski, tamo je pogubiše.

(17) Potom Jehojada sklopi savez između Jahve, kralja i naroda da će oni narod Jahvin biti, i još između kralja i naroda. (18) Sav narod iz zemlje ode u hram Baalov pa ga sruši i potpuno razlupa žrtvenike njegove i likove njegove te ubi Baalova svećenika Matana ispred žrtvenika. Svećenik [Jehojada] još postavi stražu nad kućom Jahvinom. (19) Poveo je zapovjednike stotina i Karijce i stražare i sav narod iz zemlje, pa oni svedoše kralja iz kuće Jahvine i udoše kroz stražarsku kapiju u kraljevski dvor. I sjede on na prijestolje kraljevsko. (20) Sav se narod zemlje radovao i grad se bio smirio, jer su Ataliju pogubili mačem u dvoru kraljevskom.²⁵ (21) Joašu je bilo sedam godina kad je postao kralj.

Joaš popravlja hram

12 Sedme godine Jehuove vladavine Joaš je postao kralj, i vladao je četrdeset godina u Jerusalemu; majka mu se zvala Cibja, a bila je iz Beeršebe. (2) Joaš je činio dobro u očima Jahvinim u svim danima svojim u kojima ga je svećenik Jehojada poučavao. (3) Samo uzvisine nisu bile uklonjene; narod je još na uzvisinama žrtve priniosio i tamjan palio.

(4) Onda Joaš reče svećenicima: "Sve srebro od svetinja što se donose u kuću Jahvinu, srebro koje je u optjecaju, i srebro od procjene svakog čovjeka i sve srebro od svakog čovjeka kojeg srce potakne da ga donese u kuću Jahvinu – (5) neka ga svećenici sebi uzmu, svaki od rizničara svoga, i neka poprave oštećenja na kući, gdje se god kakvo oštećenje nađe."

(6) Ali desilo se da dvadeset i treće godine vladavine kralja Joaša svećenici još nisu bili popravili oštećenja na kući. (7) Zato kralj Joaš pozva svećenika Jehojadu i ostale svećenike i upita ih: "Zašto ne popravljate oštećenja na kući? Nemojte zato više uzimati novaca od rizničara svojih, nego njima platite da se poprave oštećenja na kući." (8) I svećenici se složiše da više neće uzimati novac od naroda niti će popravljati oštećenja na kući.

(9) Ali svećenik Jehojada uze sanduk i provrtje rupu na poklopcu i metnu ga pokraj žrtvenika, s desne strane kad se ulazi u kuću Jahvinu; i sve-

²² Jehojada – glavni svećenik.

²³ Karijci – vojnici iz Karije (današnja jugozapadna Turska) koji su služili kao kraljeva lična straža.

²⁴ Vjerovatno je riječ o nekoj vrsti uputa kralju šta treba uraditi.

²⁵ U hebrejskom tekstu ovdje počinje 12. poglavlje.

ćenici koji su čuvali prag stavljali su u njega sve novce što su se donosili u kuću Jahvinu. (10) Kad bi vidjeli da u sanduku ima mnogo novaca, došli bi kraljev tajnik i veliki svećenik pa bi prebrojili novce što su se nalazili u kući Jahvinoj te bi ih zavezali u vreće. (11) Novce kojima bi vrijednost bila određena davali su u ruke onima koji su obavljali posao, koji su nadzirali kuću Jahvinu, a oni su ih isplaćivali drvodjeljama i graditeljima koji su radili na kući Jahvinoj, (12) i zidarima i klesarima, i za nabavku drveta i kamena klesanoga za opravku oštećenja na kući Jahvinoj, i za sve druge troškove za opravku kuće. (13) Ali za Jahvinu se kuću nisu pravili srebrni pehari, utrnjivači, škropionice, trube, niti bilo kakav sud od zlata niti sud od srebra – od novaca koje su donosili u kuću Jahvinu, (14) jer njih davahu radnicima, a ovi njima popravljahu kuću Jahvinu. (15) I oni nisu tražili obračun od ljudi kojima su davali novce da plate radnicima, jer su oni radili pošteno. (16) Novci od žrtava naknadnica i novci od žrtava okajnica nisu se unosili u kuću Jahvinu; oni su pripadali svećenicima.

(17) Onda aramejski kralj Hazael ustade i navali na Gat te ga osvoji; i krenu Hazael gore na Jerusalem. (18) Jehudinski kralj Joaš uze sve svete predmete koje bijahu posvetili očevi njegovi, kraljevi jehudinski: Jehošafat, Joram i Ahazija, i svete predmete što ih on sam bješe posvetio, i sve zlato što se našlo u riznicama kuće Jahvine i dvora kraljevskoga, pa to posla aramejskom kralju Hazaelu. Tako se ovaj udalji od Jerusalema.

Ubistvo Joaša

(19) A ostala djela Joašova i sve što je činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (20) Njegove se sluge digoše i skovaše zavjeru te ubiše Joaša u Bet-Milu kad je silazio u Silu. (21) Ta njegove ga sluge: Jozakar, sin Šimeatov, i Jehozabad, sin Šomerov, udariše, te on umrije; i pokopaše ga kod njegovih očeva u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Amacija.

Israilski kralj Jehoahaz

13 Dvadeset i treće godine vladavine Joaša, sina Ahazijina, kralja jehudinskoga, Jehuov sin Jehoahaz postao je kralj israilski u Samariji, a vladao je sedamnaest godina. (2) On je činio zlo u

očima Jahvinim povodeći se za grijesima na koje je Jarobam, sin Nebatov, navodio Israila; od njih se nije okretao. (3) Zato planu srdžba Jahvina na Israila, pa ih je on neprestano predavao u ruke aramejskom kralju Hazaelu i Ben-Hadadu, sinu Hazaelovu. (4) Onda je Jehoahaz zatražio blagonaklonost Jahvinu, i Jahve mu je to uslišio, jer je on vidio tlačenje Israila, kako ih kralj aramejski tlači. (5) Jahve je dao Israilu izbavitelja, pa su oni umakli iz ruke aramejske, te su sinovi Israilovi živjeli u svojim domovima kao i prije. (6) Ali oni se nisu okanjivali grijeha kuće Jarobamove na koje je on navodio Israila, nego su u njemu hodili, a i motka Ašerina ostala je u Samariji. (7) Od vojske Jehoahazu nije ostavio više od pedeset konjanika i deset kola i deset hiljada pješaka, jer ih je aramejski kralj bio razbio i učinio da budu kao prah u vrševini. (8) A ostala djela Jehoahazova i sve što je on činio i moć njegova – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih? (9) I ode Jehoahaz na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u Samariji, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jehoša.

Israilski kralj Jehoša

(10) Trideset i sedme godine vladavine Joaša, kralja jehudinskog, Jehoahazov sin Jehoša postao je kralj israilski u Samariji, a vladao je šesnaest godina. (11) On je činio zlo u očima Jahvinim: nije se okanjivao svih grijeha na koje je Jarobam, sin Nebatov, navodio Israila, nego je u njima hodio. (12) A ostala djela Jehošova i sve što je činio i moć njegova kojom se tukao s jehudinskim kraljem Amacijom – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih? (13) I ode Jehoša na počinak s očevima svojim, a na njegovo prijestolje zasjede Jarobam; i Jehoša bi pokopan u Samariji kod kraljeva israilskih.

Elizejeva smrt

(14) Kad se Elizej razbolje od bolesti od koje mu je valjalo umrijeti, siđe mu Jehoša, kralj israilski, pa zaplaka nad njim i reče: "Oče moj, oče moj, kola Israilova i konjanici njegovi!"

(15) "Uzmi luk i strijele", reče mu Elizej. I uze on luk i strijele. (16) Onda reče on kralju israilskome: "Uzmi u ruku luk." I on ga uze u ruku. Potom Elizej spusti ruke svoje na kraljeve. (17) "Otvori prozor prema istoku", reče, i on ga otvori. Potom Elizej

reče: "Ođapni!" I on odape. I reče Elizej: "Jahvina strijela pobjede, baš strijela pobjede nad Aramom, jer ti ćeš u Afeku do nogu potući Aramejce."

(18) Onda reče: "Uzmi strijele", i ovaj ih uze. I reče on kralju israiljskome: "Uđri po zemlji", i on udari po njoj tri puta pa stade. (19) A čovjek se Božiji naljuti na nj i reče: "Trebao si udariti pet ili šest puta, tad bi udarao po Aramu dok ga ne bi dotukao, a sad ćeš udariti po Aramu tri puta."

(20) Elizej umrije, i pokopaše ga. A ćete moapske upadale bi u zemlju svake godine u proljeće. (21) I dok [Israilci] su pokopavali nekog čovjeka, gle, ugledaše četu pljačkaša te baciše čovjeka u Elizejev grob. A kad tijelo tog čovjeka dotače Elizejeve kosti, čovjek oživje i stade na noge.

(22) Tlačio je aramejski kralj Hazael Israila za sveg vijeka Jehoahazova. (23) Ali Jahve prema njima bijaše milostiv, i smilova im se te se okrenu njima zbog saveza svoga s Abrahamom, Izakom i Jakovom, i ne htjede ih uništiti niti ih odbaciti do dana današnjega.

(24) Kad aramejski kralj Hazael umrije, na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Ben-Hadad.

(25) Onda Jehoaš, sin Jehoahazov, opet ote iz ruku Hazaelova sina Ben-Hadada gradove koje on u ratu bijaše oteo iz ruku ocu njegovu Jehoahazu. Tri ga je puta Joaš potukao i povratio gradove israiljske.

Amacija vlada nad Jehudom

14 Druge godine vladavine Jehoša, sina Jehoahaza, kralja israiljskoga, Amacija, sin Joaša, kralja jehudinskoga, postade kralj. (2) Bilo mu je dvadeset i pet godina kad je postao kralj, i vladao je dvadeset i devet godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala Jehoadina, a bila je iz Jerusalema. (3) On je činio pravo u očima Jahvinim, ali ne kao otac njegov David; činio je sve onako kako je činio otac njegov Jehoaš. (4) Ali uzvisine nisu bile uklonjene: narod je još prinosiso žrtve i palio tamjan na uzvisinama. (5) I desi se, kad mu je kraljevstvo bilo čvrsto u ruci, da on pobi slugu koji mu ubiše oca, kralja. (6) Ali sinove ubojica on ne pogubi, nego učini onako kako je zapisano u knjizi Zakona Mojsijeva, gdje je Jahve zapovjedio: "Neka se očevi ne pogubljuju za sinove, ni sinovi za očeve, nego neka svako bude pogubljen za grijeh svoj."

(7) On pobi deset hiljada Edomaca u Slanoj dolini i u boju zauze Selu te joj dade ime Jokteel, ime koje i dan-danas nosi.

(8) Potom Amacija poruči po glasnicima Jehošu, sinu Jehoaza, sina Jehuova, kralju israiljskome: "Dođi da se ogledamo jedan s drugim." (9) A israiljski kralj Jehoaš odvrati jehudinskom kralju Amaciji: "Libanonski trn poručio je libanonskom kedru: 'Podaj kćer svojoj sinu mome za ženu.' Ali tuda u Libanonu prođe divlja zvijer i zgazi trn. (10) Eto, potukao si Edom, pa ti se srce uzdiglo. Uživaj u svojoj slavi i ostani kod kuće. Zašto bi tražio nevolju, pa da i sam propadneš, a i Jehuda s tobom?"

(11) Ali Amacija ne htjede poslušati. Zato israiljski kralj Jehoaš otiđe gore, i ogledaše se on i kralj jehudinski Amacija u Bet-Šemešu, u Jehudi. (12) Israilci potukoše Jehudince, i svaki od njih pobježe u dom svoj. (13) Tad israiljski kralj Jehoaš uhvati u Bet-Šemešu jehudinskoga kralja Amaciju, sina Joaševa, sina Ahazijina²⁶, pa dođe u Jerusalem i sruši zid jerusalemski od kapije Efrajimove do Ugaone kapije – četiri stotine aršina. (14) On uze sve zlato i srebro i sve posuđe što se nađe u kući Jahvinoj i u riznicama dvora kraljevskoga, a i taoce, te se vrati u Samariju.

Jarobam

(15) A ostala djela Jehošaeva koja je činio i moć njegova i kako se tukao s jehudinskim kraljem Amacijom – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israiljskih? (16) I ode Jehoaš na počinak s očevima svojim, i bi pokopan u Samariji kod kraljeva israiljskih, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jarobam.

Amacijino ubojstvo

(17) Amacija, sin Joašev, kralj jehudinski, živio je petnaest godina poslije smrti israiljskoga kralja Jehoša, sina Jehoahazova. (18) A ostala djela Amacijina – zar ona nisu zapisana u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (19) Protiv njega su kovali zavjeru u Jerusalemu, te je on pobjegao u Lakiš, ali su poslali za njim ljude u Lakiš i ondje ga ubili. (20) Potom su ga na konjima prenijeli, i on je pokopan kod očeva svojih u Jerusalemu, u gradu Davidovu. (21) Sav narod Jehude uze Azariju²⁷, kojem je bilo šesnaest godina, i postavi ga za kralja umjesto oca njegova Amacije. (22) On je sagrađio

²⁶ Ahazija – poznat i kao Jehoahaz.

²⁷ Poznati i kao Uzijah.

Elat i vratio ga Jehudi nakon što je kralj otišao na počinak s očevima svojim.

Jarobam II vlada nad Israilom

(23) Petnaeste godine vladavine jehudinskoga kralja Amacije, sina Joaševa, Jarobam, sin israil-skoga kralja Joaša, postao je kralj u Samariji, i vladao je četrdeset i jednu godinu. (24) On je činio zlo u očima Jahvinim: nije se okanjivao nijednoga grijeha na koje je Nebatov sin Jarobam navodio Israila. (25) On je vratio israilsku među od ulaza u Hamat pa sve do mora Arabskoga²⁸, prema riječi što ju je Jahve, Bog Israilov, progovorio preko sluge svoga Jone, sina Amitajeva, proroka iz Gat-Hefera. (26) Ta Jahve je vidio muku Israilovu, nevolju lju-tu, jer nije bilo ni roba ni čovjeka slobodna, niti je bilo ikoga da pomogne Israilu. (27) Jahve nije rekao da će izbrisati ime Israilovo pod nebom, nego ih je on spasio rukom Jarobama, sina Jehoaševa.

(28) A ostala djela Jarobamova i sve što je činio i sva moć njegova, kako se borio i kako je vratio Israilu Damask i Hamat, koji su pripadali Jehudi²⁹ – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israil-skih? (29) I ode Jarobam na počinak s očevima svojim, baš s kraljevima israilskim, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Zakarija.

Azarijina vladavina nad Jehudom

15 Dvadeset i sedme godine vladavine israil-skoga kralja Jarobama, Azarija, sin jehudinskoga kralja Amacije, postade kralj. (2) Bilo mu je šesnaest godina kad je postao kralj, i vladao je pedeset i dvije godine u Jerusalemu, a majka mu se zvala Jekolija i bila je iz Jerusalema. (3) On je činio pravo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio otac njegov Amacija. (4) Ali uzvisine nisu bile uklonjene: narod je još prinosisio žrtve i palio tamjan na uzvisinama. (5) Jahve udari kralja, te on ostade s kožnom zarazom sve do dana smrti svoje; živio je u odvojenoj kući, a kraljev sin Jotam upravljao je dvorom i sudio narodu zemlje. (6) A ostala djela Azarijina i sve što je on činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (7) Ode Azarija na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga kod očeva njegovih u gradu Davidovu,

²⁸ Tj. Mrtvog mora.

²⁹ Damask i Hamat plaćali su danak Solomonu, a o Solomonu se ovdje govori i kao o kralju Jehude.

a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jotam.

Zekarijina vladavina nad Israilom

(8) Trideset i osme godine vladavine jehudinskoga kralja Azarje Jarobamov sin Zekarija postao je israilski kralj u Samariji, i vladao je šest mjeseci. (9) On je činio zlo u očima Jahvinim, kao što su ga činili očevi njegovi: nije se okanjivao grijeha na koje je Nebatov sin Jarobam navodio Israila. (10) Onda se Šalum, sin Jabešov, uroti protiv njega, i udari ga u Jibleamu³⁰ te ga ubi, i postade vladar umjesto njega. (11) A ostala djela Zekarijina – eto ih zapisanih u Knjizi zapisa kraljeva israilskih. (12) Ovo su riječi što ih je Jahve rekao Jehuu: “Tvoji će sinovi do četvrtoga koljena sjediti na prijestolju Israilovu.” I tako je i bilo.

Šalumova vladavina nad Israilom

(13) Šalum, sin Jabešov, postao je kralj trideset i devete godine vladavine jehudinskoga kralja Uzi-je, i vladao je mjesec dana u Samariji. (14) Tad Menahem, sin Gadijev, otiđe iz Tirce gore u Samariju i udari Šalum, sina Jabešova, u Samariji te ga ubi i postade kralj umjesto njega. (15) A ostala djela Šalumova i njegova zavjera koju je skovao – eto, to je zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih. (16) Tad je Menahem udario na Tapuu³¹ i na sve koji su bili u njoj i na međe njezine od Tirce, jer mu nisu otvorili kapiju; zato je on udario na nju i rasporio u njoj sve žene bremenite.

Menahemova vladavina nad Israilom

(17) Trideset i devete godine vladavine jehudinskoga kralja Azarije Gadijev sin Menahem postao je kralj israilski, i vladao je deset godina u Samariji. (18) On je činio zlo u očima Jahvinim: sveg svoga vijeka nije se okanjivao grijeha na koje je Nebatov sin Jarobam navodio Israila.

(19) Pul³², kralj Asirije, navali na zemlju, i Menahem dade Pulu hiljadu talenata srebra da ruka njegova bude uza nj, da učvrsti kraljevstvo u ru-

³⁰ Ovakvo je u nekim grčkim izvorima. Ono što stoji u hebrejskim može značiti *pred narodom*.

³¹ Tako je u nekim grčkim rukopisima, a u hebrejskim stoji *Tifsu*.

³² Poznat i kao Tiglat-Pileser.

kama svojim. (20) Tad Menahem ubra novce od Israila, od svih imućnih ljudi, od svakog čovjeka pedeset šekela srebra, da plati kralju asirskome. Tako se asirski kralj povrati i ne ostade ondje u zemlji. (21) A ostala djela Menahemova i sve što je on činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israiljskih? (22) I ode Menahem na počinak s očevima svojim, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Pekahja.

Pekahjina vladavina nad Israilom

(23) Pedesete godine vladavine jehudinskoga kralja Azarije Menahemov sin Pekahja postao je kralj israiljski u Samariji, i vladao je dvije godine. (24) On je činio zlo u očima Jahvinim: nije se okanjivao grijeha na koje je Nebatov sin Jarobam navodio Israila. (25) Onda Pekah, sin Remalijin, časnik njegov, skova zavjeru protiv njega, i udari na nj u Samariji, u kuli dvora kraljevskoga, zajedno s Argobom i Arjeom – a s njim je bilo pedeset Gileadana – i ubi ga te postade kralj umjesto njega. (26) A ostala djela Pekahjina i sve što je on činio – eto, to je zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israiljskih.

Pekahova vladavina nad Israilom

(27) Pedeset i druge godine vladavine jehudinskoga kralja Azarije Remalijin sin Pekah postao je kralj israiljski u Samariji, i vladao je dvadeset godina. (28) On je činio zlo u očima Jahvinim: nije se okanjivao grijeha na koje je Nebatov sin Jarobam navodio Israila.

(29) U doba israiljskoga kralja Pekaha došao je asirski kralj Tiglat-Pileser i zauzeo Ijon, Abel-Bet-Maaku, Janoah, Kedeš, Hasor, Gilead, Galileju i svu zemlju Naftalijevu, i odveo narod u sužanjstvo u Asiriju. (30) Onda Hošea, sin Elahov, skova zavjeru protiv Pekaha, sina Remalijina, te ga udari i pogubi pa postade kralj umjesto njega, dvadesete godine vladavine Jotama, sina Uzijahova. (31) A ostala djela Pekahova i sve što je činio – eto, to je zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israiljskih.

Jotamova vladavina nad Jehudom

(32) Druge godine vladavine Remalijina sina Pekaha, kralja israiljskoga, sin jehudinskoga kralja Uzijaha Jotam postade kralj. (33) Bilo mu je dvadeset i pet godina kad je postao kralj, i vladao je šesnaest godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala

Jeruša i bila je kći Cadokova. (34) On je činio pravo u očima Jahvinim onako kako je činio otac njegov Uzijah. (35) Ali uzvisine nisu bile uklonjene: narod je još prinosisio žrtve i palio tamjan na uzvisinama. Jotam je sagradio Gornju kapiju kuće Jahvine. (36) A ostala djela Jotamova i sve što je on činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (37) U tim je danima Jahve počeo slati aramejskoga kralja Recina i Remalijina sina Pekaha na Jehudu. (38) I ode Jotam na počinak s očevima svojim i bi pokopan u gradu oca svoga Davida, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Ahaz.

Ahazova vladavina nad Jehudom

16 Sedamnaeste godine vladavine Pekaha, sina Remalijina, sin jehudinskoga kralja Jotama Ahaz postade kralj. (2) Ahazu je bilo dvadeset godina kad je postao kralj, a vladao je šesnaest godina u Jerusalemu. On nije činio ono što je pravo u očima Jahve, Boga njegova, kao otac njegov David, (3) nego je hodio putevima kraljeva israiljskih, i još je dao da sin njegov prođe kroz vatru kao žrtva po gnusnim običajima naroda koje je Jahve istjerao pred sinovima Israilovim. (4) Prinosisio je žrtve i palio tamjan po uzvisinama, brdima i pod svakim drvetom zelenim.

(5) Onda aramejski kralj Recin i Remalijin sin Pekah, kralj israiljski, pođoše u rat protiv Jerusalema, i opkoliše Ahaza, ali ga ne mogahu nadjačati. (6) U to vrijeme edomski kralj vrati Edomu³³ Elat i potpuno istjera Jehudince iz Elata; i Edomci uđoše u Elat, i ondje žive i dan-danas.

(7) Posla Ahaz glasnike asirskome kralju Tiglat-Pileseru i poručiti: "Ja sam sluga tvoj³⁴; hodi gore pa me izbavi iz ruke kralja aramejskoga i iz ruke kralja israiljskoga koji se dižu protiv mene." (8) Ahaz uze srebro i zlato što se našlo u kući Jahvinoj i u riznicama dvora kraljevskoga i poslao ga na dar kralju asirskome. (9) I kralj ga asirski poslušao; i pođe kralj asirski gore na Damask te ga zauze i progna narod iz njega u Kir, a Recina pogubi.

(10) Kralj Ahaz ode u Damask da se sretne s asirskim kraljem Tiglat-Pileserom, i vidje žrtvenik u Damasku; i kralj Ahaz poslao svećeniku Urijahu uzorak žrtvenika s potankim uputama za izradbu

³³ Ovo je vjerovatno značenje. U mazoretskom tekstu stoji ...*aramejski kralj Recin vrati Aramu*.

³⁴ U značenju: *podanik tvoj*.

njegovu. (11) Tako svećenik Urijah sagradi žrtvenik; prema svemu onome što je kralj Ahaz poslao iz Damaska, tako ga je Urijah načinio prije dolaska kralja Ahaza iz Damaska. (12) Kad je kralj došao iz Damaska, vidio je žrtvenik; onda se kralj primaknuo žrtveniku i popeo se na nj (13) te spalio svoju žrtvu paljenicu i žitnu žrtvu, i izlio svoju žrtvu ljevanicu i poškropio žrtvenik krvlju svoje žrtve sudioništva. (14) Tučani žrtvenik, koji je bio pred Jahvom, sklonio je s njegova mjesta ispred hrama: između novog žrtvenika i kuće Jahvine, i stavio ga sa sjeverne strane novoga žrtvenika.

(15) Potom je kralj Ahaz zapovjedio svećeniku Urijahu: "Na velikom žrtveniku spaljuj jutarnju žrtvu paljenicu i večernju žitnu žrtvu i kraljevu žrtvu paljenicu i njegovu žitnu žrtvu, a tako i žrtvu paljenicu sveg naroda u zemlji i njihovu žitnu žrtvu i njihove žrtve ljevanice, i poškropi ga svom krvlju žrtve paljenice i svom krvlju žrtve klanice. A tučani će mi žrtvenik za gatanje služiti. (16) I svećenik Urijah uradi sve onako kako mu kralj Ahaz zapovjedi.

(17) Onda kralj Ahaz skide stranice sa kolica i ukloni s njih posudu za pranje; on skide i more s tučanih volova koji su bili pod njim i stavi ga na kameni pločnik. (18) Natkriveni subotni prolaz koji su bili sagradili u kući i vanjski ulaz za kralja on ukloni iz kuće Jahvine zarad kralja asirskoga. (19) A ostala djela koja je Ahaz činio – zar ona nisu zapisana u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (20) I ode Ahaz na počinak s očevima svojim, i bi pokopan kod očeva svojih u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Hezekija.

Hošeina vladavina nad Israilom

17 Dvanaeste godine vladavine jehudinsko-ga kralja Ahaza Elahov sin Hošea postao je israilski kralj u Samariji, i vladao je devet godina. (2) On je činio zlo u očima Jahvinim, ali ne kao israilski kraljevi koji bjehu prije njega. (3) Asirski kralj Šalmaneser pođe na nj, a Hošea mu postade sluga i poče mu plaćati danak. (4) Ali asirski kralj otkri zavjeru Hošee, koji bješe poslao glasnike egipatskom kralju Sou, i nije platio danak asirske kralju kao svake godine; zato ga asirski kralj uhvati i baci ga u tamnicu.

(5) Onda asirski kralj navali na svu zemlju i otiđe gore na Samariju te je opsjedaše tri godine. (6) De-

vete godine vladavine Hošee asirski kralj zauze Samariju i progna Israilce u Asiriju te ih naseli u Halah na Haboru, rijeci u Gozanu, i u gradove medeske.

Zašto je propalo israilsko kraljevstvo

(7) To se desi jer sinovi Israilovi bijahu zgriješili protiv Jahve, Boga svoga, koji ih je izveo iz zemlje egipatske, iz ruke faraona, kralja egipatskog; a oni su se bojali drugih bogova (8) i slijedili običaje naroda koje je Jahve protjerao pred sinovima Israilovim i običaje što su ih uveli kraljevi israilski. (9) Sinovi su Israilovi potajno činili djela koja nisu bila prava prema Jahvi, Bogu njihovu. K tome su podizali sebi uzvisine u svim gradovima svojim, od kula stražarskih do gradova utvrđenih. (10) Podizali su sebi stupove svete i motke Ašerine na svakom visokom brdu i pod svakim drvetom zelenim, (11) i ondje su palili tamjan na uzvisinama svim, kao narodi što ih je Jahve prognao pred njima; i činili su zlodjela, razjarujući Jahvu. (12) Služili su kumirima, za koje im Jahve bijaše rekao: "Ne činite to!" (13) A Jahve je opominjao Israila i Jehudu preko svih proroka svojih i vidovnjaka i govorio: "Okrenite se od zlih puteva svojih i držite se zapovijedi mojih, propisa mojih prema svem Zakonu što sam ga zapovjedio precima vašim i što sam ga poslao vama po slugama svojim, prorocima."

(14) Ali oni nisu poslušali, nego su ostali svojeglavi kao i očevi njihovi, koji nisu vjerovali u Jahvu, Boga svoga. (15) Oni su odbacili propise njegove i savez njegov, koji je on sklopio s očevima njihovim, i opomene njegove kojima ih je on opominjao. I išli su za idolima ispraznim, pa su postali isprazni, i krenuli su za narodima što bijahu oko njih, iako im je Jahve zapovjedio da ne rade kao oni. (16) Odbacili su sve zapovijedi Jahve, Boga svoga, i napravili sebi salivene kumire – dva teleta, i načinili motku Ašerinu, i klanjahu se svoj vojsci nebeskoj i služahu Baalu. (17) I dadoše da im sinovi i kćeri kroz vatru kao žrtve prolaze i odadoše se gatanju i vraćanju i prodadoše se da čine zlo u očima Jahvinim, razjarujući ga. (18) Zato se Jahve vrlo rasrdi na Israila i ukloni ga ispred očiju svojih; niko ne ostade do plemena Jehudina.

(19) A ni Jehudinci se nisu držali zapovijedi Jahve, Boga svoga, nego su slijedili običaje što ih bijaše uveo Israil. (20) Jahve je odbacivao sve potomke Israilove i bacao ih na muke i predavao ih u ruke pljačkašima dok ih nije uklonio od očiju svojih.

(21) Kad je on otrgnuo Israila od kuće Davidove, oni su za kralja postavili Jarobama, sina Nebatova. Onda Jarobam odvrati Israila od Jahve i navede ga na grijeh veliki. (22) Sinovi Israilovi hodili su u svim grijesima što ih je činio Jarobam; nisu ih napuštali (23) sve dok Jahve nije uklonio Israila ispred očiju svojih, kako je i rekao preko sluga svojih, proroka. Tako je Israil do dana današnjega ostao prognan iz svoje vlastite zemlje u Asiriju.

Novi stanovnici u gradovima israilskim

(24) Asirski je kralj doveo ljude iz Babilona i iz Kute i iz Ave i iz Hamata i iz Sefarvajima i naselio ih u gradovima samarijskim umjesto sinova Israilovih. Tako su oni zaposjeli Samariju i nastanili se u gradovima njezinim. (25) Spočetka, kad se nastaniše ondje, nisu se bojali Jahve; zato Jahve posla lavove među njih pa oni pobiše neke od njih. (26) Zato oni progovoriše kralju asirskome i rekoše: "Narodi koje si prognao u gradove samarijske ne znaju kako štovati boga zemlje te; i on među njih posla lavove, i eto, lavovi ih pobiše, jer oni ne znaju kako štovati boga zemlje te." (27) Tad asirski kralj zapovjedi: "Uzmite onamo jednog od svećenika koje ste odonud prognali pa neka on ode i živi onamo, i neka ih on pouči štovanju boga zemlje te." (28) Tako jedan od svećenika koje su prognali iz Samarije dođe i nastani se u Betelu i pouči ih kako će štovati Jahvu.

(29) Ali svaki je narod još sebi bogove pravio i postavljao ih u kuće na uzvisinama koje su bili podigli Samarijanci, svaki narod u gradovima svojim u kojima je živio. (30) Babilonci načiniše Sukot-Benota, Kućani Nergala, Hamaćani Ašimu (31) i Avijci Nibhaza i Tartaka; a Sefarvajimci spaljivahu djecu svoju u vatri kao žrtve Adrameleku i Anameleku, bogovima sefarvajimskim. (32) Oni su se bojali i Jahve i postavljali od svojih ljudi svećenike na uzvisinama koji su vršili službu za njih u svetištima na uzvisinama. (33) Bojali su se Jahve i služili bogovima svojim po običaju naroda između kojih su prognani.

(34) I dan-danas oni se drže starih običaja: ne boje se Jahve niti se drže svojih propisa, svojih odredaba i Zakona, niti zapovijedi što ih je Jahve dao sinovima Jakova, kojem je nadjenulo ime Israil; (35) s njima je Jahve sklopio savez i zapovjedio im: "Nemojte se bojati drugih bogova niti im se klanjati niti im služiti niti im žrtve prinostiti. (36)

Samo Jahve, koji vas je izveo iz zemlje egipatske snagom velikom i rukom ispruženom – njega se bojte i njemu se klanjajte i njemu žrtve prinosite. (37) Propisâ i odredaba i Zakona i zapovijedi što vam ih je on propisao vi se uvijek držite, i nemojte se drugih bogova bojati. (38) Savez što sam ga s vama sklopio nemojte zaboraviti, i nemojte se drugih bogova bojati. (39) Samo se bojte Jahve, Boga svoga, i on će vas izbaviti iz ruke svih neprijatelja vaših." (40) Ali oni ne poslušashe, nego nastaviše po svom običaju starom. (41) Tako, dok su se ti narodi bojali Jahve, služili su i svojim kumirima; jednako tako djeca njihova i unučad njihova, onako kako su očevi njihovi činili, tako oni i dan-danas čine.

Hezekijina vladavina nad Jehudom

18 Desi se treće godine vladavine Hošee, sina israilskoga kralja Elaha, da Hezekija, sin jehudinskoga kralja Ahaza, postade kralj. (2) Bilo mu je dvadeset i pet godina kad je postao kralj i vladao je dvadeset i devet godina u Jerusalemu; majka mu se zvala Abija, a bila je Zekarijina kći. (3) On je činio pravo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio otac njegov David. (4) Uklonio je uzvisine i porušio stupove svete i posjekao motke Ašerine. Raskomadao je i tućanu zmiju koju je načinio Mojsije, jer su sve do tih dana sinovi Israilovi njoj spaljivali tamjan, a ona se zvala Nehušan. (5) On se uzdao u Jahvu, Boga Israilova; tako poslije njega ne bješe nikoga poput njega među svim kraljevima jehudinskim, a ni među onima koji bijahu prije njega. (6) Jer on prionu uz Jahvu; nije se okretao od njega, nego se držao zapovijedi što ih je Jahve Mojsiju dao.

(7) Jahve bijaše s njim; gdje bi god krenuo, bilo bi mu u napredak. I pobuni se on protiv asirskoga kralja i ne htjede da mu služi. (8) On potuče Filištince sve do Gaze i kraja njezina, od kule stražarske do grada utvrdenoga.

(9) Četvrte godine vladavine kralja Hezekije, a to bješe sedma godina vladavine Hošee, sina israilskoga kralja Elaha, asirski kralj Šalmaneser krenu na Samariju i opsjednu je. (10) Zauzeše je na isteku godine treće; šeste godine vladavine Hezekije, a to bješe deveta godina vladavine israilskoga kralja Hošee, Samarija pade. (11) Tad asirski kralj prognara Israilce u Asiriju i naseli ih u Halah na Habor, rijeku gozansku, i u gradove medeske, (12) jer se nisu pokoravali glasu Jahve, Boga svoga, nego su

prekršili savez njegov: sve što je Mojsije, sluga Jahvin, zapovjedio; niti su htjeli slušati niti činiti.

Osvajanje jehudinskih gradova

(13) A četrnaeste godine vladavine kralja Hezekije asirski kralj Sanherib navali na sve utvrđene gradove jehudinske i osvoji ih. (14) Tad jehudinski kralj Hezekija poruči asirkome kralju u Lakiš: "Pogriješio sam. Povuci se od mene; sve što mi nametneš ja ću prihvatiti." Tako asirski kralj zatraži od jehudinskoga kralja Hezekije tri stotine talenata³⁵ srebra i trideset talenata³⁶ zlata. (15) Hezekija mu dade sve srebro što se nađe u kući Jahvinoj i u riznicama dvora kraljevskoga. (16) U to vrijeme Hezekija skide zlato s vrata Jahvina hrama i s dovratnika, koje bijaše obložio jehudinski kralj Hezekija, i dade ga asirskome kralju.

(17) Onda asirski kralj posla Tartana i Rabsarisa i Rabšakeha³⁷ iz Lakiša sa silnom vojskom kralju Hezekiji u Jerusalem. Tako oni krenuše gore i dođoše u Jerusalem. I kad stigoše gore, dođoše i stadoše kod vodovoda Gornjeg jezerceta, koje je na putu u Peračevo polje. (18) Kad zovnuše kralja, pred njih iziđoše Eliakim, sin Hilkihjahov, koji je upravljao dvorom, tajnik Šebna i bilježnik Joah, sin Asafov.

(19) Onda im Rabšakeh reče: "Kažite sad Hezekiji: Ovako veli veliki kralj, kralj asirski: 'Kakvo to pouzdanje imaš?' (20) Kažeš: 'Imam savjet i snagu za rat, a to su samo riječi prazne. Na koga se oslanjaš, pa si se pobunio protiv mene?' (21) Gle, ti se oslanjaš na stabljiku trske polomljene – na Egipat – koja, ako se čovjek na nju nasloni, prodiće u dlan njegov i probada ga. Takav je faraon, kralj egipatski, svima koji se na nj oslanjaju. (22) A ako mi kažete: 'Mi se uzdamo u Jahvu, Boga svog' – zar nije on onaj čije je uzvisine i čije je žrtvenike Hezekija uklonio i rekao Jehudi i Jerusalemu: 'Klanjajte se pred ovim žrtvenikom u Jerusalemu?' (23) Zato sad dođi, pogodi se s mojim gospodarom, kraljem asirskim, a ja ću ti dati dvije hiljade konja ako mogneš na njih jahaće posaditi. (24) Kako onda možeš odbiti jednog časnika koji je od najmanjih slugu gospodara moga i uzdati se da će ti Egipat

dati kola i konjanike? (25) Jesam li se ja sad popeo bez Jahvina odobrenja da napadnem ovu zemlju i uništim je? Jahve mi je rekao: 'Kreni gore na tu zemlju i uništi je.'"

(26) Tad Hilkihjahov sin Eliakim, Šebna i Joah rekoše Rabšakehu: "Govori sad sa slugama svojim aramejski, jer ga mi razumijemo, a ne govori s nama jehudinski pred ljudima koji su na zidinama."

(27) Ali Rabšakeh im reče: "Je li me gospodar moj poslao da samo gospodaru vašem i vama prenesem ove riječi, a ne i ljudima što sjede na zidinama, koji su osuđeni da jednu nečist svoju i piju mokraću svoju s vama?" (28) Onda se Rabšakeh uspravi i glasno povika na jehudinskome: "Čujte riječ velikoga kralja, kralja asirskoga. (29) Ovako veli kralj: Ne dajte Hezekiji da vas vara, jer vas on neće moći izbaviti iz ruke moje. (30) Ne dajte Hezekiji ni da vas navede da se uzdate u Jahvu kad kaže: Jahve će nas sigurno izbaviti, a ovaj se grad neće predati u ruke kralju asirskome. (31) Ne slušajte Hezekiju, jer ovako veli kralj asirski: Sklopite mir sa mnom i iziđite preda me, pa neka svako jede sa svoje loze i svoje smokve i neka pije vode iz svoje čatrnje, (32) dok ja ne dođem i ne odvedem vas u zemlju kao što je vaša, zemlju žita i mlada vina, zemlju hljeba i vinograda, zemlju maslina i meda, da živite i da ne umrete. I ne slušajte Hezekiju kad vas zavodi govoreći: Jahve će nas izbaviti. (33) Je li ijedan bog narodâ izbavio zemlju svoju iz ruke kralja asirskoga? (34) Gdje su bogovi hamatski i arpadski? Gdje su bogovi sefarvajimski, henski i ivski? Jesu li oni izbavili Samariju iz ruke moje? (35) Koji su među svim bogovima tih zemalja izbavili zemlju svoju iz ruke moje, pa da Jahve iz ruke moje izbavi Jerusalem?"

(36) Ali narod je šutio i nije mu odgovorio ni riječi jer je kraljeva zapovijed bila: "Ne odgovarajte mu." (37) Potom Eliakim, sin Hilkihjin, koji je upravljao dvorom, tajnik Šebna i bilježnik Joah, sin Asafov, dođoše Hezekiji poderanih haljina i preneseše mu riječi Rabšakehove.

Prorok Izaija hrabri Hezekiju

19 Kad kralj Hezekija ču za to, razdrije haljine svoje, obuče kostrijet i ode u kuću Jahvinu. (2) Potom posla Eliakima, koji je upravljao dvorom, kraljevskog tajnika Šebnu i svećeničke stariješine, odjevene u kostrijet, proroku Izaiji, sinu Amocovu. (3) Oni mu rekoše: "Ovako veli Heze-

³⁵ Oko 10,4 tone.

³⁶ Oko 1.040 kg.

³⁷ Tartan – vrhovni zapovjednik; Rabsaris – vrhovni dvorski upravitelj; Rabšakeh – glavni savjetnik.

kija: 'Ovo je dan nevolje, kazne i rugla, jer djeca prispješe do rođenja, ali nema snage da se rode. (4) Možda će Jahve, Bog tvoj, čuti sve riječi Rabšakeha, koga je gospodar njegov, kralj asirski, poslao da uvrijedi Boga živoga, pa će Jahve, Bog tvoj, osuditi riječi koje je čuo. Zato se pomoli za ostatak koji je preostao.'"

(5) Tako sluge kralja Hezekije dođoše Izaiji. (6) Izaija im reče: "Ovako kažite gospodaru svome: Ovako veli Jahve: 'Ne boj se riječi što si ih čuo, kojima su sluge asirskoga kralja hulile na me. (7) Gle, ja ću u njega duh udahnuti, pa će on jednu glasinu čuti i u zemlju se svoju vratiti. I ja ću učiniti da on padne od mača u zemlji svojoj.'"

Sanheribovo pismo Hezekiji

(8) Potom se Rabšakeh vrati i nađe kralja asirskoga kako se bori protiv Libne, jer bješe čuo da je kralj bio napustio Lakiš. (9) Kralj je čuo da o Tirhaku, kralju kuškome³⁸, govore: "Gle, izišao je da se bori protiv tebe." Zato je opet poslao glasnike Hezekiji s riječima: (10) "Ovako kažite Hezekiji, kralju Jehudinom, i kažite mu: Neka te Bog tvoj, u kojeg se uzdaš, ne zavede riječima: 'Jerusalem neće pasti u ruke kralju asirskome.' (11) Gle, ti si čuo šta su asirski kraljevi učinili sa zemljama svim, potpuno ih uništivši. Pa hoćeš li ti biti pošteđen? (12) Jesu li bogovi onih naroda koje su očevi moji zatrli njih spasili: Gozance, Harance, Resefce i Edence u Telasaru? (13) Gdje je kralj Hamata, kralj Arpada, kralj grada Sefarvajima, Hene i Ive?"

Hezekijina molitva u hramu

(14) Tad Hezekija uze pismo iz ruku glasnika te ga pročitao, i ode u kuću Jahvinu pa ga razvi pred Jahvom. (15) Hezekija se pomoli Jahvi i reče: "O Jahve, Bože Israilov, koji si ustoličen nad kerubinima, ti si Bog, samo ti, svih kraljevstava na zemlji. Ti si nebo i zemlju stvorio. (16) Prikloni uho svoje, o Jahve, i čuj; otvori oči svoje, o Jahve, i vidi; i poslušaj riječi koje je Sanherib poručio da uvrijedi Boga živoga. (17) Uistinu su, o Jahve, asirski kraljevi uništili ove narode i zemlje njihove (18) i pobacali im bogove u vatru, jer to nisu bili bogovi, nego djelo ljudskih ruku, od drveta i kamena. Zato su ih uništili. (19) Sad, o Jahve, Bože naš, molim

te, izbavi nas iz ruke njegove, da sva kraljevstva na zemlji spoznaju da si samo ti, o Jahve, Bog."

Božiji odgovor preko Izaije

(20) Onda Izaija, sin Amocov, poruči Hezekiji: "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: 'Molio si mi se zbog Sanheriba, kralja asirskoga, pa sam ja uslišio molitvu tvoju.' (21) Ovo je riječ što ju je Jahve progovorio protiv njega:

Prezrela te i narugala ti se
djevica, kći cionska;
mahala je glavom za tobom³⁹
kći jerusalemska!⁴⁰

(22) Koga si ukorio i na kog hulio?

I na koga si digao glas svoj
i oholo podigao oči svoje?
Na Svetog Israilova!⁴¹

(23) Po glasniciima svojim vrijeđao si Gospoda, i govorio: "S mnogo svojih kola popeh se na visine gorske, na najviše vrhove libanonske; i posjekoh mu kedrove visoke i čemprese najbolje. I stigoh u njegovo konačište najudaljenije, u njegovu šumu najgušću.

(24) Kopao sam bunareve i pio tuđe vode, i tabanima stopala svojih isušio sve vodotoke egipatske."

(25) Zar nisi čuo?

Davno sam to učinio;
od davnina sam to smišljao.
Sad učinih da se desi to,
da ti pretvoriš gradove utvrđene
u razvaline.

(26) Zato stanovnici njihovi ne imahu dovoljno snage,

bijahu potišteni i posramljeni;
bijahu kao poljsko bilje
i kao zelenilo,

kao trava na vrhovima kuća,
spržena prije nego i uzraste.

(27) Ali znadem ja kad sjedaš ti,
i kad izlaziš i kad ulaziš,
i kad bjesniš na me.

(28) Zato što bjesniš na me,

³⁹ Rugajući se.

⁴⁰ Djevica, kći cionska, kći jerusalemska – poetski nazivi za stanovnike Jerusalema.

⁴¹ Tj. Boga.

³⁸ Ili etiopskom.

i što je objijest tvoja doprla do ušiju mojih, ja ću staviti kuku svoju na nos tvoj, i uzde svoje u žvale tvoje, i vratit ću te putem kojim si došao.

(29) Neka ti onda ovo bude znak: ove ćeš godine jesti što samo uzraste, druge godine ono što iz toga nikne, a treće godine sijte, žanjite, sadite vinograde i jedite plod njihov. (30) Ostatak koji preživi iz kuće Jehudine opet će puštati žile u dubinu i nositi plod u visinu. (31) Jer iz Jerusalema će ostatak izići, a s gore Cionske preživjeli. Revnost Jahvina to će izvesti.

(32) Zato Jahve ovako veli o kralju asirskome: 'On u ovaj grad neće ući i ondje strijelju odapeti, i on neće doći preda nj sa štitom niti će nasip za opsadu dići. (33) Putem kojim je došao, njime će se vratiti, i u ovaj grad neće ući, Jahve očituje. (34) Jer ja ću braniti ovaj grad da ga spasim zarad sebe i zarad slugе svoga Davida.'

Povlačenje Asiraca i Sanheribova smrt

(35) Potom te noći anđeo Jahvin iziđe i pobi stotinu osamdeset i pet hiljada ljudi u taboru asirskome; i kad ljudi ujutro poraniše, gle, svi bijahu mrtvi. (36) Zato asirski kralj Sanherib ode i vrati se u Ninivu te ostade da ondje živi. (37) Desi se, dok se klanjao u kući boga svoga Nisroka, da ga sinovi njegovi Adramelek i Šarezer ubiše mačem i pobje-goše u zemlju araratsku. A na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Esarhadon.

Hezekijina bolest i ozdravljenje

20 U tim se danima Hezekija smrtno razbolje. I dođe mu prorok Izaija, sin Amocov, te mu reče: "Ovako veli Jahve: Uredi kuću svoju, jer ćeš umrijeti, i nećeš živ ostati."

(2) Tad se Hezekija okrenu licem zidu te se pomoli Jahvi i reče: (3) "Sjeti se sad, o Jahve, preklinjem te, kako sam pred tobom vjerno i svim srcem hodio i činio ono što je dobro u očima tvojim." I Hezekija gorko zaplaka.

(4) Prije nego što Izaija iziđe iz dvorišta središnjega, dođe mu je riječ Jahvina: (5) "Vrati se i kaži Hezekiji, poglavaru naroda moga: Ovako veli Jahve, Bog oca tvoga Davida: 'Čuo sam molitvu tvoju, vidio sam suze tvoje; evo, ja ću te izliječiti. Za tri ćeš dana ti u kuću Jahvinu ući. (6) Ja ću dodati vijeku tvome petnaest godina i izbavit ću tebe i

grad ovaj iz ruke kralja asirskoga; i branit ću grad ovaj zarad sebe i zarad slugе svoga Davida.'" (7) Tad Izaija reče: "Uzмите oblog od smokava." I oni ga uzeše te ga priviše na čir, i on ozdravi.

(8) Hezekija upita Izaiju: "Koji će biti znak da će me Jahve izliječiti i da ću ja za tri dana u kuću Jahvinu ući?"

(9) Izaija reče: "Ovo će ti biti znak od Jahve da će Jahve učiniti ono što je rekao: hoće li se sjena pomaknuti deset stupnjeva naprijed ili će se vratiti deset stupnjeva?"

(10) A Hezekija reče: "Lahko je sjeni pomaknuti se deset stupnjeva naprijed; ne, nego neka se sjena vrati deset stupnjeva."

(11) Tad prorok Izaija zavapi Jahvi, i on vrati sjenu deset stupnjeva, koje je bila prešla na Ahazovu sunčanome satu.

Poslanici babilonskoga kralja

(12) U to vrijeme Merodak-Baladan, sin Baladanov, kralj babilonski, posla Hezekiji pisma i dar jer bijaše čuo da je Hezekija bolestan. (13) Hezekija toplo primi poslanice i pokaza im svu svoju riznicu: srebro i zlato i mirođije i skupocjeno ulje i oružarnicu i sve što se našlo u riznicama njegovim. Ne bješe ničega u dvoru Hezekijinu ni u svem njegovu imanju da im on to ne pokaza. (14) Tad prorok Izaija dođe kralju Hezekiji i upita ga: "Šta su oni ljudi rekli i odakle su ti došli?"

A Hezekija odgovori: "Došli su iz zemlje daleke, iz Babilona."

(15) Izaija upita: "Šta su vidjeli u dvoru tvome?"

A Hezekija odgovori: "Vidjeli su sve što je u dvoru mome, nema ničega u riznicama mojim što im nisam pokazao."

(16) Tad Izaija reče Hezekiji: "Čuj riječ Jahvinu:

(17) Gle, dolaze dani kad će sve što je u dvoru tvome i sve što su očevi tvoji do dana današnjeg u spremište nakupili biti odneseno u Babilon; ništa neće ostati, veli Jahve. (18) Neki od sinova tvojih, što će od tebe poteći, koji će ti se roditi, odvedeni će biti i postat će uškopljenici na dvoru kralja babilonskoga."

(19) Tad Hezekija reče Izaiji: "Dobra je riječ Jahvina što si je progovorio", jer on pomisli: "Zar nije tako, ako bude mira i sigurnosti za života moga?"

(20) A ostala djela Hezekijina i sva moć njegova, i kako je napravio jezerce i vodovod i doveo vodu u grad – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kra-

ljeva jehudinskih? (21) I ode Hezekija na počinak s očevima svojim, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Manaše.

Manaševa opačina

21 Manašeu je bilo dvanaest godina kad je postao kralj, i vladao je pedeset i pet godina u Jerusalemu; a majka mu se zvala Hefsiba. (2) On je činio zlo u očima Jahvinim, slijedeći gnusna djela naroda što ih je Jahve protjerao pred sinovima Israilovim. (3) On je ponovo podigao uzvisine koje je otac njegov Hezekija bio uništio, i podigao je žrtvenike Baalu i načinio motku Ašerinu, onako kako bješe israilski kralj Ahab učinio, i klanjao se svoj vojsci nebeskoj i služio joj. (4) Sagrađio je [paganse] žrtvenike u kući Jahvinoj, za koju je Jahve rekao: "U Jerusalemu ću ja ime svoje postaviti." (5) U oba je dvorišta kuće Jahvine sagrađio žrtvenike svoj vojsci nebeskoj. (6) Sina je svoga kao žrtvu spalio u vatri; bavio se čaranjem, koristio gatanjem, i imao posla s posrednicima i zazivačima duhova. Činio je mnogo zla u očima Jahvinim, izazivajući ga na srdžbu. (7) Potom je rezani lik Ašerin što ga je načinio stavio u kuću za koju je Jahve rekao Davidu i sinu njegovu Solomonu: "U ovoj kući i u Jerusalemu, koji sam izabrao od svih plemena Israilovih, postaviti ću ime svoje zauvijek. (8) I neću više dati da noge israilске odlutaju iz zemlje koju sam dao očevima njihovim, samo ako uspaze da rade sve onako kako sam im ja zapovjedio i prema svem zakonu što im ga je sluga moj Mojsije zapovjedio." (9) Ali oni ne poslušahu, i Manaše ih navede da čine gore od naroda koje je Jahve uništio pred sinovima Israilovim.

(10) Jahve progovori preko sluga svojih proroka i reče: (11) "Zato što je Manaše počinio ta djela gnusna, postupajući gore nego što svi Amorejci prije njega postupahu, i što je i Jehudu kumirima svojim na grijeh naveo, (12) zato Jahve, Bog Israilov, ovako veli: Evo, ja ću na Jerusalemu i Jehudu nesreću navaliti da će svakome ko za nju čuje oba uha zazujati. (13) Rastegnut ću nad Jerusalemom znicu samarijsku i visok kuće Ahabove⁴², i zbrisat ću Jerusalemu kao što se zdjela briše – briše, pa se izvrne. (14) Odbacit ću ostatak baštine svoje i predat ću ih u ruke neprijateljima njihovim, te će oni postati grabež i plijen svim neprijateljima svojim,

(15) jer oni čine zlo u očima mojim i na srdžbu me izazivaju od dana kad su im očevi došli iz Egipta pa sve do danas."

(16) A Manaše je još prolijevao i previše nedužne krvi, dok nije napunio Jerusalemu od jednoga do drugoga kraja, povrh grijeha svoga na koji je navodio Jehudu da čini zlo u očima Jahvinim.

(17) A ostala djela Manaševa i sve što je činio i grijeh koji je počinio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (18) I ode Manaše na počinak s očevima svojim, i bi pokopan u vrtu dvora svoga, u vrtu Uzinome, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Amon.

Amonovo kraljevanje nad Jehudom

(19) Amonu je bilo dvadeset i dvije godine kad je postao kralj, i vladao je dvije godine u Jerusalemu; a majka mu se zvala Mešulemet, i bila je kći Haruca iz Jotbe. (20) On je činio zlo u očima Jahvinim, kao što ga je činio otac njegov Manaše. (21) Hodio je u svemu putem kojim je otac njegov hodio i služio kumirima kojima je otac njegov služio, klanjajući im se. (22) Tako je ostavio Jahvu, Boga oca svoga, i nije hodio putem Jahvinim. (23) Sluge se Amonove urotiše protiv njega i smaknuše ga u dvoru njegovu. (24) Onda narod zemlje pobi sve urotnike protiv kralja Amona, i narod zemlje te postavi sina njegova Jošiju za kralja umjesto njega. (25) A ostala djela što ih je Amon činio – zar ona nisu zapisana u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (26) Pokopaše ga u grobu u vrtu Uzinome, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jošijah.

Jošijah, kralj jehudinski

22 Jošijahu je bilo osam godina kad je postao kralj, i vladao je trideset i jednu godinu u Jerusalemu; a majka mu se zvala Jedida, i bila je kći Adaje iz Bockata. (2) On je činio pravo u očima Jahvinim hodeći u svemu putem oca svoga Davida i ne skrećući ni desno ni lijevo.

(3) A osamnaeste godine vladavine svoje posla kralj Jošijah tajnika Šafana, sina Acalijina, sina Mešulamova, u kuću Jahvinu i reče: (4) "Idi gore Hilkijahu, svećeniku velikom, pa neka on izbroji novac što je donijet u kuću Jahvinu i što su ga čuvari na vratima sakupili od naroda. (5) Neka ga predaju u ruke radnicima koji nadgledaju kuću

⁴² Tj. zadesit će ih ista sudbina kao Samariju i kuću Ahabovu.

Jahvinu, a oni neka ga daju radnicima što kuću Jahvinu popravljaju: (6) tesarima, graditeljima, zidarima, i da se kupuju drvo i kamen klesani za popravak kuće. (7) Ali neka se od njih ne traži nikakav račun za novac koji im je dat u ruke, jer oni rade pošteno.”

Hilkijah nalazi Knjigu zakona

(8) Onda veliki svećenik Hilkijah reče tajniku Šafanu: “Našao sam Knjigu zakona u kući Jahvinoj.” I Hilkijah dade knjigu Šafanu, koji ju je pročitao. (9) Tajnik Šafan dođe kralju i donese mu vijesti i reče: “Tvoje su sluge isplatile novac što je bio u kući Jahvinoj i predale ga u ruke radnicima i nadglednicima u kući.” (10) I tajnik Šafan još reče kralju: “Svećenik Hilkijah dade mi jednu knjigu.” I Šafan je stade čitati pred kraljem.

(11) Kad ču riječi Knjige zakona, kralj razdrije haljine svoje. (12) Potom kralj zapovjedi svećeniku Hilkijahu, Šafanovu sinu Ahikamu, Mikajahovu sinu Akboru, tajniku Šafanu i kraljevu slugi Asajahu, i reče: (13) “Idite, upitajte Jahvu za me i za narod i za svu Jehudu zbog riječi ove knjige što je nađena, jer velik je gnjev Jahvin što na nas plamti zato što očevi naši ne poslušashe riječi knjige ove, da čine sve onako kako je napisano za nas.”

Huldino proročanstvo

(14) Tako svećenik Hilkijah, Ahikam, Akbor, Šafan i Asajah odoše proročici Huldi, ženi Šaluma, sina Tikvahova, sina Harhasova, čuvara [hramske] odjeće – koja je živjela u Jerusalemu, u Drugoj četvrti – i progovoriše joj.

(15) Ona im reče: “Ovako veli Jahve, Bog Israilov: Kažite čovjeku koji vas je meni poslao: (16) Ovako veli Jahve: ‘Evo, ja ću navaliti zlo na mjesto ovo i stanovnike njegove, sve prema riječima iz knjige što ju je kralj jehudinski pročitao. (17) Zato što su me ostavili i palili tamjan drugim bogovima da bi me rasrdili svim djelima ruku svojih, zato moj gnjev plamti na mjesto ovo, i neće se ugasiti.’ (18) Ali kralju jehudinskome, koji vas je poslao da upitate Jahvu, njemu ovako kažite: Ovako veli Jahve, Bog Israilov: ‘A riječi što si ih čuo: (19) Zato što je srce tvoje mehko bilo pa si se ponizio pred Jahvom kad si čuo šta sam rekao protiv ovoga mjesta i stanovnika njegovih, da će oni biti pustoš i prokletstvo, i zato što si razdro haljine svoje i plakao

preda mnom, ja sam uistinu čuo, očituje Jahve. (20) ‘Zato ću te ja, eto, pridružiti očevima tvojim, i ti ćeš u miru biti pokopan, pa oči tvoje neće vidjeti sve zlo koje ću sručiti na mjesto ovo.’” I oni odnesoše odgovor nazad kralju.

Jošijahova obnova saveza

23 Tad kralj posla po sve starješine jehudinske i jerusalemske i sabra ih. (2) Kralj se pope u kuću Jahvinu, sa svim Jehudincima i stanovnicima Jerusalema, svećenicima, prorocima i narodom svim, od najvećega od najmanjega, i pročitao pred njima sve riječi iz Knjige saveza, koja je nađena u kući Jahvinoj. (3) Kralj stade kraj stupa i obnovi savez pred Jahvom da će slijediti Jahvu i držati se zapovijedi njegovih, svjedočanstava njegovih i odredaba njegovih, svim srcem i dušom svom, i da će ispuniti riječi saveza zapisane u toj knjizi. I sav narod stupi u savez.

Obnova vjere

(4) Potom kralj zapovjedi velikom svećeniku Hilkijahu i svećenicima drugoga reda i vratarima da iznesu iz Jahvina hrama sve posude koje bijaše načinjeno za Baala, za Ašeru i za svu vojsku nebesku; i on ih spali izvan Jerusalema u poljima kidronskim, i njihov pepeo odnese u Betel. (5) On ukloni svećenike poganske što su ih jehudinski kraljevi bili postavili da pale tamjan na uzvisinama u gradovima jehudinskim i u kraju jerusalemskome, a i one što su palili tamjan Baalu, suncu i mjesecu i sazviježđima i svoj vojsci nebeskoj. (6) Iz kuće Jahvine iznese Ašeru izvan Jerusalema, na potok kidronski, i spali je na potoku kidronskome, i smrvi je u prah, i razasu prah po grobovima svjetine. (7) Poruši i stanove svetišnih bludnika koji su bili u kući Jahvinoj, gdje su žene tkale Ašeri tkanine. (8) Potom dovede sve svećenike iz gradova jehudinskih i oskvrnu uzvisine gdje su svećnici palili tamjan, od Gebe do Beeršebe; i poruši uzvisine kod kapije, na ulazu u kapiju Ješue, upravitelja gradskog, s lijeve strane gradske kapije. (9) Ali svećenici uzvisina nisu uzlazili žrtveniku Jahvinom u Jerusalemu, nego su jeli beskvasni hljeb s braćom svojom. (10) On oskvrnu i Tofet, koji je u dolini Ben Hinom, da niko ne bi sina svoga ili kćer svoju kao žrtve u vatru radi Moleka uveo. (11) Ukloni konje što su ih kraljevi jehudinski bili pri-

nijeli suncu na ulazu u kuću Jahvinu, pokraj odaye dvoranina Natan-Meleka, koja je bila unutra; i spali sunčeva kola. (12) Žrtvenike na krovu, pokraj gornje sobe Ahazove, koje bijahu načinili kraljevi jehudinski, i žrtvenike koje je bio načinio Manaše u dva dvorišta kuće Jahvine, kralj poruši; i smrskaja ih ondje te prah njihov prosu u potok kidronski. (13) Uzvisine pred Jerusalemom, koje bijahu s južne strane Gore uništenja, što ih je israillski kralj Solomon bio sagradio Aštoreti, gnusobi Sidonaca, i Kemošu, gnusobi Moabaca, i Milkomu, gnusobi sinova Amonovih, kralj oskvrnu. (14) On razbi svete stupove i posiječe Ašerine motke i ispuni njihova mjesta kostima ljudskim.

(15) I još, žrtvenik u Betelu i uzvisinu koju bješe načinio Nebatov sin Jarobam, koji je naveo Israila na grijeh, i taj žrtvenik i uzvisinu on poruši. Onda uništi kamenje, smrvi ga i spali Ašeru. (16) A kad se Jošijah okrenu, ugleda grobove što bijahu na gori, i posla ljude da pokupe kosti iz grobova tih, te ih spali na žrtveniku i oskvrnu ga, prema riječi Jahvinoj što ju je objavio čovjek Božiji koji je to navijestio. (17) Onda kralj upita: "Kakav je ono spomenik što ga vidim?"

A ljudi mu iz grada rekoše: "To je grob čovjeka Božijega koji je došao iz Jehude i navijestio ovo što si ti učinio sa žrtvenikom betelskim."

(18) "Pustite ga na miru", reče on, "neka niko ne dira kosti njegove." Tako ostaviše njegove kosti nedirnutе, zajedno s kostima proroka koji bijaše došao iz Samarije.

(19) Jošijah ukloni i sve hramove s uzvisina što ih israillski kraljevi bijahu sagradili u gradovima samarijskim, izazivajući Jahvu; i učini s njima baš onako kako bješe učinio u Betelu. (20) Sve svećenike uzvisina koji bijahu ondje on pokla na žrtvenicima i na njima spali kosti ljudske; onda se vrati u Jerusalem.

Obnova Pesaha

(21) Onda kralj zapovjedi svem narodu: "Svetkujte Pesah Jahvi, Bogu svome, onako kako je zapisano u ovoj Knjizi saveza." (22) Takav Pesah nije se zacijelo svetkovao od dana sudaca koji su sudili Israilu niti u svim danima kraljeva israillskih i kraljeva jehudinskih. (23) Ali osamnaeste godine vladavine kralja Jošijaha takav je Pesah svetkovan Jahvi u Jerusalemu. (24) Jošijah je još uklonio i posrednike i zazivače duhova i kućne kumire i idole i sve gnusobe što

su se mogle vidjeti u zemlji jehudinskoj i u Jerusalemu, da ispuni riječi zakona koje su zapisane u knjizi što ju je svećenik Hilkijah našao u kući Jahvinoj. (25) Prije njega nije bilo nijednoga kralja poput njega koji se okrenuo Jahvi svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom snagom svojom, prema svem Zakonu Mojsijevu, niti se iko poput njega pojavio poslije njega.

(26) Ali Jahvu nije napuštala ljutina njegova velikog gnjeva kojom je srdžba njegova plamtjela na Jehudu zbog svega čime ga je Manaše izazivao. (27) Jahve reče: "Uklonit ću i Jehudu ispred očiju svojih onako kako sam uklonio Israila. I odbacit ću Jerusalem, ovaj grad koji sam izabrao, i hram za koji sam rekao: Tu neka ime moje bude."

(28) A ostala djela Jošijahova i sve što je činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (29) U njegovim je danima faraon Neko, kralj egipatski, otišao na rijeku Eufkrat kralju asirskome. I kralj je Jošijah otišao preda nj, ali ga faraon, kad ga vidje u Megidu, ubi. (30) Jošijahove su sluge odvukle tijelo Jošijahovo u kolima iz Megida i odvezle ga u Jerusalem te ga pokopale u njegov grob. Tad narod zemlje te uze Jehoahaza, sina Jošijahova, i pomaza ga i postavi za kralja na mjesto oca njegovoga.

Jehoahaz nasljeđuje Jošijaha

(31) Jehoahazu je bilo dvadeset i tri godine kad je postao kralj, i vladao je tri mjeseca u Jerusalemu; a majka mu se zvala Hamutal i bila je kći Jeremije iz Libne. (32) On je činio zlo u očima Jahvinim, sve onako kako su činili očevi njegovi. (33) Faraon Neko bacio ga je u tamnicu u Ribli, u zemlji Hamatovoj, da ne bi vladao u Jerusalemu; i nametnuo je zemlji danak od stotinu talenata srebra i jedan talenat zlata.

Faraon postavlja Jehojakima za kralja

(34) Faraon Neko postavio je Jošijahova sina Elijakima za kralja na mjesto oca njegovoga Jošijaha i predio mu ime u Jehojakim. A Jehoahaza je uzeo i odveo u Egipat, i on ondje umrije. (35) Tako je Jehojakim davao faraonu srebro i zlato, ali je zemlji nametao porez da bi dao novac po zapovijedi faraonovoj. Utjerivao je srebro i zlato od naroda zemlje, od svakoga prema njegovu imovnom stanju, da bi to dao faraonu Neku. (36) Jehojakimu je bilo

dvadeset i pet godina kad je postao kralj, i vladao je jedanaest godina u Jerusalemu; a majka mu se zvala Zebida i bila je kći Pedaje iz Rume. (37) On je činio zlo u očima Jahvinim, sve onako kako su činili očevi njegovi.

Jehojakimova vladavina nad Jehudom

24 U Jehojakimovo vrijeme dođe babilonski kralj Nabukodonosor, i Jehojakim mu bijaše sluga tri godine; zatim se okrenu i pobuni se protiv njega. (2) Jahve posla na nj pljačkaške družine kaldejske, aramejske, moapske i amonske. On ih posla na Jehudu da je unište, prema riječi koju je Jahve progovorio preko sluga svojih proroka. (3) Zacijelo je to na zapovijed Jahvinu zadesilo Jehudu, da ih ukloni ispred očiju svojih zbog grijeha Manaševih i svega što je on činio, (4) a i zbog nedužne krvi što ju je prolio, jer je on nedužnom krvlju Jerusalem natopio; a Jahve to nije htio oprostiti.

(5) A ostala djela Jehojakimova i sve što je činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih?

Jehojakinova vladavina nad Jehudom

(6) I ode Jehojakim na počinak s očevima svojim, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jehojakin. (7) Egipatski kralj više nije izlazio iz zemlje svoje, jer kralj babilonski bijaše osvojio sve što je pripadalo kralju egipatskom, od potoka Egipatskog do rijeke Eufrata.

(8) Jehojakinu je bilo osamnaest godina kad je postao kralj, i vladao je tri mjeseca u Jerusalemu; a majka mu se zvala Nehušta i bila je kći Elnatana iz Jerusalema. (9) On je činio zlo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio i otac njegov.

Progonstvo u Babilon

(10) U ono vrijeme sluge babilonskog kralja Nabukodonosora krenuše na Jerusalem, i grad pade pod opsadu. (11) I Nabukodonosor, kralj babilonski, dođe do grada dok su ga sluge njegove opsjedale. (12) Jehudinski kralj Jehojakin iziđe pred kralja babilonskog, on i majka njegova i sluge njegove i zapovjednici njegovi i dvorani njegovi. I osme godine svoje vladavine zarobi kralj babilonski Jehojakina. (13) On odnese odande sve blago kuće Jahvine i blago dvora kraljevskoga, i raskomada sve

zlatne posude što ih bješe načinio Solomon, kralj israilski, u hramu Jahvinu, baš onako kako Jahve bješe i rekao. (14) Potom odvede u progonstvo sav Jerusalem i sve zapovjednike i sve junake velike, deset hiljada sužanja, i sve majstore i kovače. Niko do najsiromašnijih ljudi u zemlji ne ostade.

(15) Tako on progna Jehojakina u Babilon; i kraljevu majku i žene kraljeve i dvorane njegove i prvake zemlje on progna iz Jerusalema u Babilon. (16) Sve junake, njih sedam hiljada, i majstore i kovače, njih hiljadu, sve snažne i sposobne za rat, i njih kralj babilonski progna u Babilon.

Cidkijah postavljen za kralja

(17) Potom babilonski kralj umjesto Jehojakina za kralja postavi amidžu njegova Mataniju, i predjenu mu ime u Cidkijah. (18) Cidkijahu je bila dvadeset i jedna godina kad je postao kralj, i vladao je jedanaest godina u Jerusalemu; a majka mu se zvala Hamutal i bila je kći Jeremije iz Libne. (19) On je činio zlo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio Jehojakim. (20) Zbog srdžbe se Jahvine to desilo u Jerusalemu i Jehudi, dok ih on nije otjerao iz prisustva svoga. I pobuni se Cidkijah protiv kralja babilonskoga.

Nabukodonosorova opsada Jerusalema

25 Devete godine Cidkijahove vladavine, desetog dana desetoga mjeseca, krenu babilonski kralj Nabukodonosor, on i sva vojska njegova, na Jerusalem, utabori se nadomak gradu i svuda oko njega podiže opsadu. (2) Tako grad ostade pod opsadom sve do jedanaeste godine vladavine kralja Cidkijaha. (3) Devetog dana četvrtoga mjeseca u gradu je vladala tako teška glad da narod u zemlji ne imашe ništa za jelo. (4) Onda [Babilonci] provališe u grad, i svi ratnici [Jehudinci] pobjegoše noću kroz kapiju između dva zida kraj vrta kraljeva, iako Kaldejci bijahu svuda oko grada, i krenuše putem prema Arabi. (5) Ali vojska kaldejska krenu u potjeru za kraljem i stiže ga na ravnicama jerihonskim, a sva se vojska njegova razbježa od njega. (6) Potom uhvatiše kralja i dovedoše ga babilonskom kralju u Riblu, i on mu izreče presudu. (7) Cidkijahove sinove poklaše pred očima njegovim, potom Cidkijahu iskopaše oči i sputaše ga u tučane verige te ga odvedoše u Babilon.

Razorenje Jerusalema

(8) Sedmog dana petoga mjeseca, devetnaeste godine vladavine kralja Nabukodonosora, kralja babilonskoga, dođe u Jerusalem Nebuzaradan, zapovjednik tjelesne straže, sluga kralja babilonskog. (9) On zapali kuću Jahvinu, dvor kraljevski i sve kuće u Jerusalemu; svaku veliku kuću on spali. (10) Tako sva vojska kaldejska što bijaše sa zapovjednikom straže poruši bedeme oko Jerusalema. (11) Potom Nebuzaradan, zapovjednik straže, progna narod koji bijaše ostao u gradu i bjegunce koji bijahu prebjegli babilonskom kralju i ostali narod. (12) Ali zapovjednik straže ostavi neke od najsiromašnijih u zemlji da budu vinogradari i ratari. (13) Tučane stupove što bijahu u kući Jahvinoj, postolja i tučano more⁴³ što bijahu u kući Jahvinoj Kaldejci razlupaše i odnesoše tuč u Babilon. (14) Odnesoše i lonce, lopatice, utrnjivače, kutlače i sve tučane predmete što su se koristili u službi u hramu. (15) Zapovjednik straže odnese i žeravnice i činije za škropljenje, sve što bijaše od čistoga zlata i što bijaše od čistoga srebra. (16) Dva stupa, jedno more i pokretna postolja, što Solomon bijaše načinio za kuću Jahvinu – od svih predmeta tih bilo je tuča preko mjere. (17) Jedan je stup bio visok osamnaest aršina, a na njemu je bila tučana glavica; i svaka glavica bila je visoka tri aršina, a mreža i šipci bijahu svud oko glavice, sve od tuča. I drugi stup, sa svojom mrežom, takav bješe. (18) Potom zapovjednik straže odvede Serajaha, glavnog svećenika, i Cefaniju, drugog svećenika, i tri hramska vratara. (19) K tome još, odvede iz grada jednog dvoranina koji je nadzirao ratnike i pet kraljevih savjetnika koji se zatekoše u gradu, i tajnika zapovjednika vojske koji je popisivao narod zemlje, i šezdeset ljudi iz zemlje koji se zatekoše u gradu. (20) Zapovjednik straže Nebuzaradan pohvata ih i odvede babilonskom kralju u Riblu. (21) Potom babilonski kralj udari na njih i pogubi

ih u Ribli, u zemlji hamatskoj. Tako su Jehudinci prognani sa zemlje svoje.

Gedalija postavljen za upravitelja Jehude

(22) A nad narod što je ostao u zemlji jehudinskoj, što ga je babilonski kralj Nabukodonosor ostavio, on postavi Gedaliju, sina Ahikamova, sina Šafanova. (23) Kad svi zapovjednici vojni, oni i ljudi njihovi, čuše da je babilonski kralj postavio Gedaliju za upravitelja, dođoše Gedaliji u Micpu: Netanijin sin Jišmael, Kareahov sin Johanan, Serajah, sin Tanhumeta iz Netofe, i Maakatijev sin Jaazanija – oni i ljudi njihovi. (24) Gedalija se zakle njima i ljudima njihovim i reče: “Ne bojte se sluga kaldejskih; ostanite u zemlji i služite kralju babilonskom, i bit će vam lijepo.”

(25) U sedmome mjesecu Jišmael, sin Netanije, sina Elišamina, koji bijaše roda kraljevskoga, dođe s deset ljudi i obori Gedaliju, te ovaj umrije, zajedno s Jehudincima i Kaldejcima koji bijahu s njim u Micpi. (26) Tad se sav narod, i malo i veliko, i zapovjednici vojni, diže i ode u Egipat, jer se bojaše Kaldejaca.

Pomilovanje Jehojakina

(27) Desi se trideset i sedme godine progonstva jehudinskoga kralja Jehojakina, u dvanaestome mjesecu, dvadeset i sedmi dan toga mjeseca, da Evil-Merodak, kralj babilonski, prve godine svoje vladavine, ukaza blagonaklonost jehudinskom kralju Jehojakinu i pusti ga iz tamnice. (28) Potom mu on ljubazno progovori i postavi mu prijestolje iznad prijestolja kraljeva koji bijahu s njim u Babilonu. (29) Jehojakin presvuče svoje tamničke haljine, i jeđaše redovno s kraljem sve dane života svoga. (30) Kralj [Babilona] redovno mu davaše za izdržavanje, dio za dan svaki, sve dane života njegovoga.

⁴³ Tj. bazen.